dolgozó NŐ

Virágos kertünknek legféltettebb hajtása gyermekünk.

L. Lisický felvétele

11

XIV. évfolyam
1965.
május 28.
Ára 70 f.

Képek

A NAGYVILÁGBÓL

Állandó és alapos megelőző oltásokkal gyermekeinktől elhárítottuk a veszedelmes fertőző betegségeket: a himlőt, a tuberkulózist, a diftériát és a gyermekbénulást. Mindent megteszünk félelem nélküli életükért is.

(Bohuslav Čapka felvétele)

Afrikában már évek óta több csehszlovák orvos dolgozik. Képünkön Dr. Zdenek Kamínek orvost és Kveta Zdražilová szülésznőt látjuk, amint a guineai Samgbó faluban a gyermekeket vizsgálják.

(ČTK felvétele)

A bratislavai csalogányvölgyi temetőben lerakták az 1945. február 19-én és 20-án Melk közelében s a mauthauseni koncentrációs táborban meggyilkolt illegális pártfunkcionáriusok és fasiszta ellenes harcosok emlékművét. A kegyeletteljes ünnepségen jelen voltak pártunk idős érdemes tagjai, a mauthauseni koncentrációs tábor volt foglyai, fasiszta ellenes harcosok, az ifjúság s a Szlovák Nemzeti Front társadalmi szervezeteinek képviselői.

A. Baláž felvétele

Hazánk felszabadulásának 20. évfordulója alkalmából a Csehszlovák Nők Szlovákiai Bizottsága Bratislavában vendégeket fogadott. Irena Ďurišová, a Csehszlovák Nők Szlovákiai Bizottságának elnöknője fogadta Somosmin Udval mongol írónőt, a Mongol Írószövetség és Nőszövetség elnökét, és Paula Gürth-öt, a potsdami kerület Nőszövetségének elnökét.

Hazánkban sok indiai szakember van gyakorlati tanulmányon. A napokban közös tanulmányi kirándulást tettek köztársaságunkban. (Képünk a Slavínon készült az indiai szakemberekről.)

F. Spáčil és A. Baláž felvétele

Alenocska duplán büszke űrhajós mamájára és papájára, Valentyina Tyereskovára és Andrijan Nyikolajevre, akik őt egyformán szeretik. Alenocska Nyikolajeva a Nemzetközi Gyermeknap alkalmából üdvözli a világ összes gyermekeit

Gyermekszépségverseny Maliban

A verseny feltétele az volt, hogy az anyának el kell végezni az egészségügyi tanfolyamot, háromszor megjelenni terhessége alatt az orvosi vizsgálaton, kórházban szülni és gyermekét hathetenként megvizsgáltatni. Akkor aztán jöhet babájával a szépségversenyre, melynek díja szép babakelengye, kisgyermekbicikli és fél évig naponta egy liter kincset érő tej.

M. V.

Az USA tovább folytatja barbár támadásait Vietnamban

Az Egyesült Államok szüntelenül bombázzák a Vietnami Demokratikus Köztársaság lakott területeit, és ugyancsak bombazáporral árasztják el Dél-Vietnam ama területeit, melyeken partizánegységek felvonulását vélik. Megrendítő kép egy dél-vietnami kis faluból: a szülők testükkel védik picíny gyermekeiket, amikor a dél-vietnami kormánycsapatok amerikai „tanácsadóik" vezetésével szabadságharcosok felkutatására indulnak.

Két év nagy idő

Az újdonsült világbajnok mosolyogva ad autogramot a köréje sereglő fiataloknak

A ljubljanai asztalitenisz világbajnokság csaknem valamennyi résztvevője visszatért hazájába. A Tivoli park festői környezetében épült sportcsarnok lelátói megüresedtek, nem pattog már a fehér kaucsuklabda a játéktéren felállított 20 asztalon, bezárultak a kapuk, véget értek a 28. asztalitenisz VB küzdelmei.

Ebben a sportágban a gyengébb nem évek óta képviselteti magát a nagy világversenyeken is, s ez a tény már magában különös varázst kölcsönöz a versenyeknek. A női mezőnyben az európaiak, ha nem is vérmes reményekkel, de nem esélytelenül vettek részt a küzdelmekben. Az Óvilág versenyzői ugyanis a prágai világbajnokságig egy-két számban eredményesen megakadályozták az ázsiai asztaliteniszezők előretörését. Az idén azonban ez már nem sikerült, és így már a csoportmérkőzések során búcsút vehettek a világbajnoki küzdelmektől.

Az európai lányok közül élvezet volt látni a szovjet Rudnova, Balaisite, Grinberg erőtől duzzadó „férfias" játékát. Övék a jövő — hangoztatták nem is egyszer a szakemberek. Bizony csupán a sorsolás szeszélyének köszönhették, hogy a csapatversenyeken a kínaiakkal kerültek egy csoportba — nem jutottak a döntőbe.

A szakemberek még egy kislányra felfigyeltek. Az állandóan mosolygó Lužovára. Éva még csak tizennyolc éves, de már most kitűnő versenyzői képességekkel rendelkezik. Talán több benne az energia, az akarás a kelleténél és így néha elhamarkodottan cselekszik, túlzottan bátor. Ő maga — bár bejutott a világ legjobb 16 játékosa közé — nem volt elégedett szereplésével.

A következő melbourni világbajnokságig két év áll nemcsak Lužová, hanem a többi európai asztaliteniszező rendelkezésére, hogy a Ljubljanaban látottakat, tapasztalatokat felhasználva, igyekezzenek annyit fejlődni, hogy a kínaikkal szemben ne kerüljenek alárendelt helyzetbe. Felzárkózni hozzájuk? ... Erre két esztendő kevés. Ezt csak azok értik meg, akik tudják, hogy Kínában több mint 4 000 000 az aktív játékosok száma és hogy az iskolákban millió és millió fiatal hódol e nagyon közkedvelt sportnak. Így tehát nem lesz könnyű feladat a lemaradás behozása, de feltétlenül meg kell próbálni.

Kollár József

És mégis eltörött a mécses. Pedig Lužová kitűnően vette az akadályokat. De Cseng Min-csi ellen — akit viszont a következő fordulóban a későbbi világbajnok Fukazu ütött el a továbbjutástól — nem voltak esélyei. Éva mégsem tudta könnyek nélkül „elkönyvelni" vereségét.

Tóth S. felvétele

Babits Mihály: „Hogy szolgálhatom az emberiséget, ha meg nem őrzök magamban minden színt, minden kincset, ami az emberiséget gazdagíthatja! A magyarság színét, a magyarság kincsét! De mily balga volnék, ha ugyanakkor más színt, más kincset el akarnék venni vagy meggyengíteni. Én hiszek a testvériségben; a színek együtt adják ki a képet, a hangok együtt adják a koncertet."

A már hagyományossá vált fesztiválok, amelyeket tavaly óta Jókai Napok néven rendez a CSEMADOK, a Népművelési Intézet a MATESZ és a komáromi járási és városi szervek, ünnepnapokat jelentenek a csehszlovákiai magyar dolgozók életében. Hetek, hónapok óta folynak az előkészületek Királyhelmectől Bratislaváig, hogy ezen a szép találkozón prózában, versben, színműben, dalban kifejezésre jussanak népünk kultúrájának kincsei és ezzel hozzájáruljunk az emberi közösség gazdagításához, ahogyan ezt Babits olyan szépen kifejezte.

Nehéz összesűrítve képet adni a Jókai Napokról és jelentőségükről írni. Néhány színfoltot, csak egy kis ízelítőt adhatunk csupán.

Hogy fölélénkült a város élete ezekben a napokban! Különautóbuszok érkeztek a fesztiválok résztvevőivel. A helybeli diákok izgatottan várták az érkező vonatoknál messziről jött, ismeretlen társaikat, hogy néhány napra otthonukba fogadják őket. Élénk jövés-menés volt a Szakszervezetek Háza, a MATESZ épülete és az Európa szálló környékén. Nem csoda, hiszen a szereplők száma — beleértve az idén első ízben részt vevő énekkarokat is — csaknem 800 körül mozgott. Napról napra egymást váltották a fellépők és cserélődött a közönség is.

A megnyitás után a MATESZ előadásával, Fejes Endre: Rozsdatemető című drámájával indult az ünnepségsorozat.

Kulturális életünk vezetői, írók, költők, előadóművészek bírálták az esténként fellépő színjátszóegyüttesek produkcióját.

A lévai Járási Művelődési Ház színjátszói Candoni: Szombat esti vágy című drámájával szerepeltek, Nagy László rendezésében.

Nagy volt az érdeklődés Lackóné dr. Kiss Ibolya: Erzsi tekintetes asszony című művének bemutatója iránt is, amelyet a rozsnyói Városi Művelődési Otthon és a CSEMADOK színjátszói adtak elő.

A rozsnyóiaknak — a különben egyik legaktívabb színjátszó csoport szereplőinek nem volt könnyű dolguk, mert játékuk a témaválasztás azonossága miatt is összehasonlításra került a bratislavai magyar középiskolai és a Déryné Színkör szereplőinek produkciójával, akik Ember küzdj és bízva bízzál címen részleteket adtak elő Madách művéből, Kulcsár Tibor összeállításában. A tél folyamán Bratislavában már nagy sikert aratott igényes előadás komoly szellemi élményt nyújtott.

Fellépett még a Csallóközi Színház, a CSEMADOK komáromi, szepsi színjátszó csoportja, valamint a lévai, kassai, rimaszombati, ipolysági és losonci irodalmi színpadok szereplői. Rozevicz: Adattár — abszurd színműve újszerűségével tarkította az előadássorozatot.

A szavalók és prózamondók versenyét korcsoportok szerint öt kategóriába osztva tartották meg. A szavalók repertoárján klasszikusok és mai költők művei szerepeltek; Babits Mihály, József Attila, Szabó Lőrinc, Heltai Jenő, Illyés Gyula, Garai Gábor, Váci Mihály és mások.

Az ünnepélyesen megnyitott könyvkiállításon a szlovákiai magyar írók és költők ízléses kivitelű művei és fordításai mellett ott sorakoztak a tankönyvek és mezőgazdasági szakirodalom is. A kiállítás kitűnően szemlélteti az alkotók és fordítók bő termésű munkásságát az elmúlt húsz év alatt.

A Jókai Napoknak üde színfoltja volt a rozsnyói tizenkétéves magyar iskola színjátszókörének előadása, akik Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde című mesejátékát mutatták be. Kanala Józsefné tanárnő, a rendező, fiatalokat megszégyenítő aktivitással és valódi nevelői hivatással foglalkozik diákjaival és fejleszti képességeiket.

A vasárnap délelőtti ünnepi akadémián a 100 éves évfordulóját ünneplő Rozsnyói Munkásdalárda aratott fellépésével nagy sikert. Akkor került sor a díjkiosztásra is a szavalók és prózamondók versenyének első helyezettjei között. A Hősök emlékművének megkoszorúzásakor dr. Szabó Rezső mondta az ünnepi beszédet.

Kohut Magda budapesti színművésznő megrázó erejű szavalata kimagasló szellemi élvezete volt a napnak.

A Jókai Napokat befejező akadémián a Csehszlovákiai Magyar Tanítók Központi Énekkara és a budapesti Vasas kórus műsorszámai lelkes tapsot váltottak ki a közönség részéről.

A Jókai szobor megkoszorúzásával záródott az ünnepi program.

Ez a nagyszabású kulturális megmozdulás, amely Komáromban lezajlott, bizonyította, mennyi tehetséges szavalónk, színjátszónk van, akik az élet minden jelenségére érzékenyen reagáló alkotók mondanivalóját tolmácsolják. Az igaz, a szabad szó erejével megmozgatják a fogékonyabbakat a tisztultabb élet érdekében. Sajátos, nemzeti kultúránkat és hagyományainkat ápolva, nem feledkeznek meg arról, hogy kultúránk nem szigetelődhet el, hanem be kell kapcsolódnia a világirodalmi áramlatba.

BERTHÁNÉ S. ILONA

Sunyovszky Szilvia, a szavalók III. kategóriájának második helyezettje

Jelenet az Erzsi tekintetes asszony című drámából, a rozsnyóiak előadásában. (Rácz Oszkár Madách szerepében)

A Rozsnyói Munkásdalárda

F. Spáčil felvételei

Luba mosolya

A FEHÉR ERDŐ

Hana Štupnická, a fiatalok Hana nénije

Van itt erő! Egy egész erdőre való fát osztályoztak már ezek a fiatal lányok

A szerző felvételei

Láttak már fehér erdőt? Bódító friss gyantaszagat áraszt — tehát nem behavazott erdőről van szó. Levél sem susog benne — nem nyírfaerdő hát. Zöldje nincs, vad nem tanyázik benne.... Mégis különös varázsa van. Ízleljük meg a varázsát, amelyet nem a természet alkotott, hanem az ember. Látogassunk el a „fehér erdőbe".

Bizonyára ismerik azt a mesét, amelyben az ördög pányvába fogta az erdőt, s minden fáját egyetlen rándítással ledöntötte. Ilyesmi történt a közép-szlovákiai hegyekben vagy fél évvel ezelőtt. Óriási erdőségeket döntött halomra a fergeteg, s most az emberek ezrei azon fáradoznak, hogy a nyár beálltáig kimentsék a döntvényekből a törzseket. Ha a sok élettelen fa ott maradna, belefészkelne a kéregbogár, s akkor jaj az ép erdőknek is. Az ember csak akkor érezheti erdei kincsét biztonságban, amikor már a fűrésztelep fehéren világító deszka-rakásokba egyengetve látja. Biztonságos, megnyugtató érzés a séta a feldolgozott farengeteg üde illatú szabvány-farakásai között — a „fehér erdőben". Itt már fehér az erdő — barna kérgét, zöld levelét elvette az ember, a törzseket fehér deszkákká vágottan helyezte biztonságba a kéregbogár pusztító foga elől. A fehér erdő — megmentett erdő. A fehér erdő — a munka zajától hangos. Értéket teremtő emberi kéz, csengő leánykacaj, a természettől bölcsességet tanult emberek megfontoltsága — ez a fehér erdő varázsa.

A štiavničkai Smrečina az Alacsony-Tátra hegyei közé ékelt fatelep. Sok fiatal leány dolgozik itt a környék falvaiból. Megélhetést kerestek itt, s tanulási lehetőséget, jó szakmát találtak. Azzal, hogy fegyelmezetten, jól végzik munkájukat — az erdőket segítenek megmenteni. Nézzük meg őket közelebbről.

Anna Kováčiková magába zárkózott leány. Munkája is olyan, hogy többet van egyedül, mint társaival — hosszú szöges rúdjával az úsztató medence hídján áll egymagában, várja a „mehet" vezényszót, s akkor egymás után, kimért, jól kiszámított mozdulatokkal az emelőszerkezet felé irányítja a sokmázsás törzseket. A víz könnyít munkáján, s meg is tisztítja a fát, még a kéreg lehántását is könnyebbé teszi. Ám a kishídon a víz felett metszőn fúj a szél, még tavaszidőben is — kendő a fején, vattás kabát rajta. A törzseket vonszoló lánc-emelő zakatolása megszűnik, a gép leáll. Pihenő. Anna nem siet fedél alá társnőihez egy kis tereferére. Körülötte magas hegyek tornyosulnak. Nekitámaszkodik a korlátnak — elmereng. Mindennap látja ezt az erdős hegyet, s mindennap más. Hol köd ölelí csúcsát, hol szél hajlítjatja fáit, hol vöröses az erdő, hol haragos zöld. Arra a fenyves részre most a napsugár vidám foltot vet. Anna arcvonásai ellágyulnak. Hangulata vidámabb lett anélkül, hogy egy szót is váltott volna valakivel...

Az osztályozóban meg azért vidám a hangulat, mert itt van Luba. Luba Blatnická — hogy pontos legyek. Ez a mindig vidám tizenhat éves csitri felelős ember: ő sorolja minőségi osztályokba a kész deszkát. „Ez I. A. — exportra, amaz is egyenes, de kéregmaradékkal — I. B..." s máris üti a jelzést. Mitől olyan vidám ez a tarkakendős, melegítőbe öltözött leányka? A tizenhat évesek könnyedségével igen pontos választ ad: „Csak". Valóban, csak úgy? Nem a csiklandozó napsugár teszi? Nem, nem a napsugár... Az a barnaszemű göndörhajú Milán ott lóbálja lábát a kerítésen, vár, míg Luba is elindul az autóbusz-megálló felé.

Holnap brigád lesz — hallom a lányok egyik csoportjában. Nagytakarításra készülődnek — a gépek alól el kell tüntetni a rengeteg fűrészport. Ki szervezi ezt a munkát? Az üzemvezető utasítása ez talán? Nem utasítás. Persze, ha sok por gyülemlik fel, utasításra kellene végül mégis eltakarítani. De ezt nem várjuk be. A rendszerető Hana néni szervezi a brigádot. Hana Štupnická szocialista brigádvezető, egyébként fűrészkezelő. Szemüvege mögül jóságos tekintettel figyeli a fiatalokat, s azok is egyre csak körülötte sürgölődnek. Hana néni így, Hana néni úgy — pedig nem is tartoznak a brigádjába. Mert Hana néni nem oktatgatja őket — tud ő a fiatalokkal bánni, neki is tizenhat éves fia van már. Rendre, pontosságra szoktatgatja az embereket maga körül anélkül, hogy terhére lenne valakinek. Itt egy jó szó, ott egy tanács. „Vigyázz fiam addig a vágásra, míg én visszajövök" — mondja, s azután odapillant a munkatársára, hogy csinálja egyedül. Ha jó deszkát vágott, megdicséri, ha rosszat — alkalomadtán, szinte csak úgy mellékesen, oda veti: „Ilyenkor azt a negyedik fűrészt jobban meg kell húzni..." Amikor a túzrendészt zsörtölődni hallotta a por miatt, a lányok között szórt el néhány szót a tűzveszélyről... És anélkül, hogy valaki tisztséggel vezte a takarító CSISZ-brigádot. A lábízta volna meg a CSISZ-ben, megszernyok ráálltak. Szóval: holnap brigád.

Mind az úsztatóban, mind az osztályozóban és a fűrészműhelyben minden tevékenység egy célra összpontosul: A kitermelt faanyag minél jobb minőségére. Az üzem vásárlói — többnyire bútorgyárak — sokhelyütt már az új irányítási rendszer szerint dolgoznak. Minden minőségi hiba már nemcsak egy-egy irányszám megváltozását, hanem a bérek, prémiumok lerontását is eredményezhetné. Ezért az átvevők — szigorúbban mint bármikor azelőtt — megkövetelik a tökéletes minőséget. Igy hát a fűrésztelepen a leányok, asszonyok, no meg a férfiak is mind arra törekszenek, hogy a deszkák egyenesek legyenek, s minél több legyen belőlük az I. A. minőségű. Ez nemcsak a fűrész-mesterek ügyességétől vagy az osztályozók becsületességétől függ. A köszörűsök is szóhoz jutnak ebben az igyekezetben, mert végeredményben a fűrészek köszörülésénél — tehát a munkamenet legelején — dől el, milyen lesz a vágat.

Figyeljük csak: a fűrészbrigád az osztályozó lányokkal is törődik, a köszörűsök a fűrészkezelőkkel, a tapasztaltabbak az újoncokkal... Közvetlen, jóbarati viszony, segíteniakarás jellemzi az életét a „fehér erdőben", a hegyek közé ékelt, gyantaillatot árasztó fűrésztelepen. Úgy is mondhatnánk — szocialista viszony alakul ki az emberek között. Vagy talán így is: lám, a fehér erdő is virágzik.

VILCSEK GÉZA

A cement városa

A virágos gyárudvar

Négy hatalmas gyár őrli, keveri és szünet nélkül ontja magából a sok-sok cementet. Nem csoda tehát, hogy ezt a Volgaparti kis várost, amelyet a térképen és a hivatalos helyiségnévtárban Volszknak neveznek, a környék lakói „Cementvárosnak" hívják.

Mivel alig százhúsz kilométerre van Szaratovtól, nem okozott különösebb gondot betekintenem, gondolatomban sivárnak és cementportól fuldoklónak nevezett életébe.

Alig másfél órás autózás után a láthatár szélén megjelentek a cementgyárak füstölgő kéményei. Meglepődtem! Arra számítottam, hogy a cementportól dúsított, mindjobban szürkülő levegő és hatalmas porfellegek adják majd tudtomra: célhoz értem.

A volszki cementgyárak egyike —, a legnagyobb, amelyik a „Bolsevik" nevet viseli — a város szélén terebélyesedik. Régen, még 1898-ban épült. Persze, akik a forradalom előtt látták utoljára, ma nem ismernének rá. Abban az időben csupán 165 ezer tonna cementet termelt évente, most pedig egymilliőötszázezret. A volszki cement világmárka. A Volga—Don csatornát és a Szaratovot Engelssel összekötő három kilométer hosszú Volga-hidat is ezzel a cementtel építették, s Afganisztán és az afrikai országok is szívesen vásárolják.

Nyáron, a gyár udvara gondozott virágos kerthez hasonló. Az egyes üzemrészekhez vezető betonjárdák és utak mindkét oldalát virágágyások és gondozott fiatal fák szegélyezik. Levélzetük üde zöld, nem csúfítja a szürke cementpor.

A sok virág és a gondozott gyárudvar láttán arra gondoltam, hogy a volszki cementgyártók egy kissé túlhajtják a dolgot. Vagyis nagyon sok embert kivonhatnak a termelésből csak azért, hogy virágdíszes gyárudvarukkal dicsekedhessenek.

De tévedtem! Később megtudtam, hogy nem kiválasztott emberek munkájában gyönyörködtem, hanem amit láttam, az a gyár összes dolgozójának szorgalmát és fejlett szépérzékét igazolja. Lehet, hogy kissé furcsán hangzik ez a megállapítás. Talán azért, mert a mi cementgyáraink környékén a virágok és a zöldlombú fák helyett csak szürke cementport látunk.

Bizony, a volszki cementgyár munkásaitól sokat tanulhatnánk. Szorgalmuk szinte határtalan. Tavasszal minden munkás egy-egy virágágyást létesít és a napi műszak után addig senki nem tér haza, míg munkát talál a virágok körül. Igaz, hogy bent a gyárban is kulturált körülmények között dolgoznak. A fárasztó munkát elvégzik a gépek, úgy, hogy a kapcsoló-tábla előtt ülő és a különböző ellenőrző berendezéseket figyelő munkások nem is látják. Persze, a termelési feladatok túlteljesítése, amely több ezer tonna cementet eredményezett, azért a korszerű gépeket uralni tudó dolgozók érdeme.

A volszki cementgyártók tehát joggal büszkélkedhetnek azzal, hogy mint az ipari üzemek közötti verseny győztesei, elnyerték a Volga-menti Ipari Igazgatóság vándorzászlaját. És azzal is, hogy a városi virágkiállításon, a gyár udvarán nevelt virágokkal első díjat nyertek.

PATHÓ KÁROLY

ZÁPOR után

Ott álltunk a kicsi iroda előtt. Éppen kisütött a nap. A fűszálakon, a faleveleken ott ragyogtak a hívatlanul jött záporeső cseppjei. Fent, a levegőben fényes madárhangok cikáztak. Lábunk alatt vékony erecskékben csörgedezett a víz.

— Már elég lenne belőle — szólalt meg Illés János agronómus. Valamerre, a határ irányába nézett, ahol a bőséges tavaszi áldástól feketén és puhán párállott a föld. Asszonyok álltak meg mellette.

— Mit gondolsz, János, délután azért elkezdhetjük?

— Holnapig várni kell. Nagyon puha még a föld.

— Megint csak várni, várni. Miért terveztetek ennyi esőt?

— Ez már terven felül esett!

Fürgén fordulnak és szapora léptekkel, elégedetlen arccal indulnak tovább. Nem jó így várakozni, amikor itt a munka ideje. Kezük már a kapát kívánja, mert azt szeretnék, ha a földben lenne minden, aminek ott a helye, hogy gyökeret eresszen, zöldet hajtson az új élet. A gazt is irtani kéne már, meg a cukorrépa sorokat ritkítani.

Megálltak az út közepén, mert velük szembe is asszonyok siettek. Könnyed, élcelődő a hangjuk, de azért szemrehányás van benne, ahogy szóba elegyednek.

— Könnyű nektek! Ha esik, ha fagy, mindig dolgozhattok! A teheneknél nem számít az időjárás!

— Azt hiszitek? Mi csak akkor fejhetünk, ha van mit enni adni a marhának. A takarmányt meg ti termelitek!

— Dolgos asszonyok a mieink. — Int a beszélgetők felé Bodrogi József zootechnikus. — Úgy is írhatná, hogy asszonyszövetkezet a szolnocskai, az sem lenne túlzás.

— Valóban úgy van, mert a munka nehezét ők végzik. A férfiak a gépek körül, meg az állattenyésztésben dolgoznak. A kézi munka a kapások gondozásában, meg a zöldségesben a nőkre hárul — bizonygatja az agronómus is.

— De azért megbecsüljük őket, törődünk velük — ezt már nemcsak mint a szövetkezet zootechnikusa, inkább mint a 441 lakosú falu fejlődéséért, életéért felelős nemzeti bizottsági elnök mondja a két munkakört betöltő Bodrogi József.

A közmondás szerint „kicsi a bors, de erős". Valahogyan így van ez Szolnocskával is. Csak 462 hektáron gazdálkodó szövetkezete van, mégis a terebesi járás legjobb mezőgazdasági üzemei közé tartozik. És amint az Bodrogi elvtárs szavaiból kiderül, nemcsak a termelési eredményekben, hanem a dolgozókról való gondoskodás terén is.

Azok közé a kevesek közé tartoznak, akik nem sajnálják a befektetést az óvodára sem, ahol Plounicky Istvánné óvó néni huszonhét gyerekre vigyáz. Azonban nemcsak az óvoda fenntartásáról gondoskodnak. Meg-megnézik, van-e elég játékhoz való homok az udvaron. Ha nincs, hoznak egy kocsival. Most vettek 410 koronáért játékokat a gyerekeknek. Az idén szeretnék még egy helyiséggel kibővíteni a napközi óvodát, hogy minden édesanya, aki rászorul, elhelyezhesse a gyermekét. Erre feltétlenül szükség van, mert gyerek az van bőven. Addig tehát nem nyugszanak, amíg el nem érik, amit akarnak. Szerintük ez több szempontból is hasznos befektetés. Az édesanyák nyugodtabban, jobb kedvvel dolgoznak és a fiatalok nem félnek a faluban maradni. A kereseti lehetőség jó a szövetkezetben, új házat építhetnek, televíziót, mosógépet, gáztűzhelyet is vásárolhatnak. Meg motorkerékpárt vagy autót. Ha otthon nem elég a szórakozás, a szomszédos falvakba vagy Királyhelmecre mehetnek. A fogyasztási cikkekkel való ellátással sincs hiba, mióta a Jednota az új helyiségbe költözött.

Öltözőjük, zuhanyozójuk is lesz, ha felépül a száz férőhelyes istálló.

Mindenünk lesz, csak már munkába állhassunk.

És a zápor után teljes erejével süt a nap. A szilaj szél az utolsó bárányfelhőt is elkergette az égről. Holnap már indulhat a munka.

HARASZTINÉ M. E.

Egyetek, hogy estére sok tojás legyen a fészekben

Geri Dezsőné egész tavaszon vetőgép-kísérőként dolgozott

Bodnár G. felvételei

Tévúton

A falu vendéglőjének söntésében szokatlan csend volt. A nyeszlett csapost csak Lefetty néni foglalkoztatta. Az öreg Lefetty állítólag megfázott s ezért kis rumra vágyott. S hogy a vágya nem teljesült, azért főképpen két embert lehet hibáztatni. Mindketten ott ültek a söntés sarkában és zavartalanul beszélgettek egymással. Ezek ketten azonban igen nagy gondot okoztak Lefetty néninknek, mert nagyon szeretett volna minden szót meghallani, de egyúttal arra is kellett vigyáznia, hogy a csapos ne mérjen kevesebb rumot a két decis pohárba.

— Az állam, Én vagyok és itt az történik amit én akarok — vágott az asztalra az egyik széles vállú, köpcös beszélgető — s a hirtelen fejrándulástól szemébe hullott őszülő haja. Társa, szintén zömök termetű, de hollófekete hajú férfi azonban nem hagyta magát kilenditeni a kerékvágásból.

— Előtted egy király jelentette ki azt a nagy szót, de később rosszul végezte . . . — figyelmeztette heveskedő társát. Lefetty néni kissé oldalt hajolt, hogy jobban halljon minden szót, úgy hogy a csaposról is megfeledkezett, akit a beszélgetők egyikének váratlan kirohanása egyébként is annyira meglepett, hogy a rumot alaposan túlöntötte a vonás felett.

• • •

Hogy a dolgot jobban megértsük, annyit még el kell mondani, hogy Pecsét Ábel a helyi nemzeti bizottság elnöke (az ősz hajú) és Tervecske Miklós, az EFSZ elnöke (a fekete hajú) nem először találkoztak a vendéglőben, bár nemigen szívlelték egymást. A nemzeti bizottság elnöke most is azért tért be a kocsmába, hogy ellenőrizze a szövetkezet elnökét. Tudni akarta, hogy az nem emelgeti-e a poharat a szövetkezet irányítása helyett. S amikor nem látta a söntésben, gyorsan lehúzott egy deci rumot két sörrel és már menni készült, amikor Tervecske lépett be.

— Aha — gondolta magában a szövetkezeti elnök — tehát itt intézi a polgárok ügyeit — villant meg a szeme s azután a pulthoz lépett és vodkát rendelt kettejük számára. Mit is tehettek volna egyebet, a kimagyarázkodás nem segített volna, tehát együtt ittak tovább . . .

— Mondta valaki előttem, vagy sem, engem nem érdekel. A szövetkezetben is azt fogjátok csinálni, amit én látok jónak — dühösködött Pecsét Ábel, mit sem törődve Lefetty nénivel.

— A faluszépítési akcióval törődj, ha én nem beszélnék róla, senki sem tudná, hogy ilyesmi is létezik. A járdákat, utakat kellene megjavítani, pénz is van rá, de tavaly is kútba esett az egész — vágott vissza Tervecske nyugodtan.

— A szövetkezet lefelé csúszik, miattatok fricskázzák az orromat a járásnál — vörösödött el Ábel.

— Építhetnének már egy víztároló medencét is az akció köntöse alatt. Az emberek eljönnének dolgozni csak mozgósítani kellene őket. Ezt mondják a képviselők is, de az elnök?! . . . — meresztette sokat mondóan a szemét Tervecske a dühöngő Ábelre.

— Ezt! . . . — mutatott fügét Ábel társának az orra elé — szeretnéd magad az említettek alól kihúzni, mint a szakosítással akartad, de nekem is van szavam, rám is hallgatnak az emberek, meg fent is van egy-két ismerősöm — ordította.

• • •

E kis történet elején teljesen rá voltunk utalva Lefetty néni tájékoztató képességére. Az ő szavai azonban eléggé hiányosok voltak, mivel a nagy kíváncsiság annyira lekötötte a figyelmét, hogy megfeledkezett a náthás öreg Lefettyről és akaratlanul kiitta a rumot, minek következtében nemsokára csendesen elbóbiskolt.

Sokkal többet mondtak nekünk a Mezőgazdasági Termelési Igazgatóság instruktorának a jelentései. Ezek szerint a nemzeti bizottság elnöke állandóan beavatkozott a szövetkezeti elnök hatáskörébe, a szövetkezet elnöke pedig a falu első emberének dolgába. Annyit ellenőrizgették egymást, hogy már a végén nem volt mit ellenőrizni. Áskálódtak egymás ellen, úgy hogy feladataik elvégzésére már nem maradt idejük. A nemzeti bizottságon szaporodtak az elintézetlen ügyek, a szövetkezetben pedig felhalmozódtak a hibák, míg végül két hősünk ügye a szőnyegre került.

— Az istenért mit akartok tőlünk elvtársak — csodálkoztak mind a ketten. Pecsét Ábel a járási nemzeti bizottságon, Tervecske Miklós pedig a Termelési Igazgatóságon. — Hát nem arról van szó, hogy higgyünk is, de ellenőrizzük is — védekeztek külön külön. S amikor végül mindkettőjüket leváltották, értelmetlenül néztek egymásra. — Mennyi erőt, kezdeményezést fejtettünk ki és mégis hova jutottunk? Miért?

— Mert, nem ott fejtettétek ki ahol kellett volna — hangzott a feletet.

Miklya János

„Az angyali hangú Renata”

(Renata Tebaldi művészi és emberi portréja)

Engedje meg maestro, hogy bemutassam Önnek tanítványomat, Renata Tebaldit. Boldog lennék, ha meghallgatná és véleményt mondana a hangjáról. — Így mutatta be 1946-ban Carmen Melis énektanárnő és a Milánói Scala egykori világhírű énekesnője, tanítványát: Renata Tebaldit Arturo Toscanininek, minden idők legnagyobb karmesterének. A Maestro ebben az évben tért vissza hazájába Egyesült Államok-beli 15 éves emigrációjából. Nem volt barátja az ilyenfajta bemutatkozásnak, de Carmen Melis tekintélye előtt ő is fejet hajtott és kissé kíváncsi is volt, vajon milyen hanggal rendelkezik ez a végtelenül szerény, bájos mosolyú, fiatal énekesnő?

Renata befejezte énekét és Arturo Toscanini mozdulatlanul ült a helyén. Carmen Melis ebben a pillanatban tudta, hogy tanítványa megnyerte a csatát. Ismerte jól a lobbanékony, impulzív mestert. Ha nem tetszett volna neki Tebaldi hangja, már az első tónusnál türelmetlenül felugrott volna. Egyszerre csak a csendtől megriadt fiatal énekesnőhöz fordult és így szólt: „Bambina mia, hangod valóban angyali.“

Renata Tebaldi csakhamar a Milánói Scala színpadán énekli Verdi Requiemjének szoprán szólamát Arturo Toscanini vezényletével. És ezzel egy nagy operaénekesnői karrier veszi kezdetét, amely a mai napig is változatlanul tart.

Hogyan kezdődött? Renata Tebaldi Rossini szülővárosában, Pezaróban született 1922-ben. Édesapja zenészember, gordonkán játszik, a zene szeretete a családban van. Renata hangjának szépsége, csengése már korán megnyilvánul, úgy hogy csakhamar a Pezaróí Konzervatórium tanítványa lesz.

Később a hírneves Pármai Konzervatóriumban találjuk, ahol nagy csodálója, Arturo Toscanini végezte zenei tanulmányait. Renata Tebaldi 1944-ben Rovigoban lép először operaszínpadra. Majd a trieszti Verdi színházban figyelnek fel a hangjára, amikor Rossini „Szemiramisz“ című operájában lép fel. Ezután következik a találkozás Toscaninivel. Itália majdnem minden operaszínpadán fellép, kezdve a Scalától, egész Palermóig. Nemcsak egyedülálló hangját csodálják, emberi magatartása is sok hívet szerez a kiváló művésznőnek.

Persze az irigyek, áskálódók tábora szintén munkába lép. Itt van mindjárt a nagy rivális, Maria Callas, aki ellentéte a rendkívül szerény, békés természetű Renatának. Az összeütközés elkerülhetetlen. Renata Tebaldi elhagyja a Milánói Scala színpadát és előbb Rómába, majd a New York-i Metropolitan meghívására az Egyesült Államokba utazik. Mindenütt nagy siker kíséri fellépéseit és a világ legjobb énekesnői között emlegetik a nevét. Rendkívül nagy szerepkörrel rendelkező művésznő. A Verdi és Puccini operákon kívül nagy szeretettel énekli az olasz operák kevésbé ismert művet. Mascagni Lodolettáját, Giordano Fedoráját és Cilea Adrienne Lecouvreur című operájának címszerepét. Ez az utóbbi operaszerep, amely a Comédie Francais XVIII. századbeli híres színésznőjének, Lecouvreur Adrienne boldogtalan szerelmi sorsát énekli meg, különösen a szívéhez nőtt Renata Tebaldinak. Ő indítványozza Cilea kissé elfelejtett operájának a felújítását a Metropolitan színpadán. Ebben a szerepben saját életét látja, hisz ő Adriennehez hasonlóan sok könnyet ejt és a mai napig sem találta meg élete társát. Szeretett édesanyjával él, aki mindig támasza és segítője volt. Halála nagy csapás számára és teljesítményeiben, hangjában bizonyos fáradtság, kimerültség észlelhető. Orvosa tanácsára egy teljes esztendeig távolmaradt az operaszínpadtól.

Amikor egy évi hallgatás után Philadelphiában ismét felölti magára Mimi kosztümjét, az egész operavilág tapsol a művésznő visszatértének. Az olasz zenesajtó „az olasz opera nagykövetének“ nevezi Tebaldit, aki amerikai és külföldi szerződései miatt csak 1966 novemberében tud majd Olaszországban fellépni. A „Canadian Broadcasting Corporation“, egyik televíziós adásának „Tebaldi Show“ lesz a címe, majd további két népszerű televíziós adás sztárja lesz, a „Telephon Hour“-é és a „Sullivan Show“-é.

Renata Tebaldi visszatérése az operaszínpadra és az énekművészet világába, örömmel tölti el az egész zenevilág szívét, mert az „Angyali hangú Renata“ egyesíti magában az ideális művészegyéniség tulajdonságait, mely ritkaságszámba megy.

BORÁROS JÓZSEF

A kóbor gyerekek hada

Az út a hegyekbe vezet...

GÁBOR MIKLÓS:

Valahol Európában

— Melyik film története hasonlít jobban háborús éveihez: a Valahol Európában, vagy a Budapesti tavasz?

— Mindkettő. Én is csavarogtam talpavesztett, orrnélküli bakancsban az országúton, mint a Valahol Európában hősei, s én is fennmaradtam légitámadás idején a lakásban, mint a Budapesti tavasz papírok nélkül bújkáló Zoltánja. Voltam utak vándora, voltam katonaszökevény...

— Egyedül bujkált?

— Nem! S itt van a dolog egyik érdekessége. Hosszú időn át Máriássy Félix volt bujkáló társam. Az a Máriássy Félix, aki évek múltán a Valahol Európában vágója, s a Budapesti tavasz rendezője volt!

— Hogyan lett katonaszökevény?

— Karpaszományos szakaszvezető voltam. Decemberben a Kárpátokban jártunk, s bizalmas parancsot kaptunk arról, hogy a közelben partizánok vannak. Több se kellett nekem! Másodmagammal kereket oldottam. Számomra befejeződött az értelmetlen, gyilkos háború!

— Kik segítették?

— Mindenki. Egy parasztházba tértünk be, éhesen, ránkfagyott ruhában. A gazda nem értette

Gábor Miklós a Valahol Európában rokonszenves csavargójaként

DOBOZBA ZÁRT TÖRTÉNELEM

II. részlet

ÍRTA: SOMOS ÁGNES

szavunkat, de megértette helyzetünket. Töpörtyűt és fehér kenyeret adott, s helyet a szénapajtában. Éjjel belopózott, s megpróbálta megmagyarázni: a szomszéd falut felgyújtották a németek. Elindultunk. Az öreg paraszt elől. Az út a hegyekbe vezetett, a partizánokhoz...

— Harcolt is a partizánok oldalán?

— Erre nem került sor. Szorongatott helyzetben voltunk. Egyik délután éppen lángost sütöttünk, ritka, réglátott csemegének, amikor a németek körülzártak és elfogtak bennünket. Felsorakoztattak egy laktanya udvarán, s egy szadizmusában bambán kajánképű suhancot bíztak meg: válogassa ki a többi fogoly közül a partizánokat. Soha nem felejtem el ezt a jelenetet... A legény lassan lépkedett, élvezte hatalmát, ujját szája elé tartotta, belebámult az arcokba, s akire hirtelen rámutatott, arra halál várt! Én megmenekültem. Arcom nem volt neki ismerős!... Haditörvényszék, szökés, kerülők, igazoltatások izgalmai, naponta új hamis papírok... Tetvesen, rongyosan, csonttá soványodva értem vissza az ostromolt Budapestre. De éltem!

— A háború: nagyító lencse. Fókuszában az ember áll. Ez a lencse könyörtelen. Szépítgetés nélkül mutatja meg az ember igazi lelkét, legbensőbb érzéseit. A hősiességet és a gyávaságot, az önfeláldozást és az aljasságot. A háborúról soha nem beszélhetünk eleget!

— Milyen sorrendben készítette trilógiájának darabjait?

— Szerintem nem a készítési, hanem a történelmi sorrend a fontos. A Lotna 1939-be vezet vissza, amikor a váratlanul megtámadott lengyel hadsereg lovakkal és kardokkal küzdött a német tankok ellen. A Csatorna a varsói felkelés történetét mondja el, egy ősi város, s hős lakói pusztulását. A Hamu és gyémántban a háború, már csak rossz emlék. De közeli, még élő, még ható, még mindig romboló erő.

— Továbbra is megmarad a háborús témáknál?

— Igen. Popioły címen filmre viszem Stefan Zeromszki regényét, amely a napoleoni háborúkat idézi. Ez egy kis kitérő lesz, a régmúltba. Utána ismét visszatérek a második világháborúhoz. A lengyel és a szovjet partizánok hőstetteihez... A háborúról soha nem beszélhetünk eleget, ha nem akarjuk még egyszer végigszenvedni.

Ember a lencse fókuszában

ANDRZEJ WAJDA:

Csatorna

— Az Ön művészetében jelentős helyet foglal el a második világháború ábrázolása. Bizonyára személyes élmények serkentették, ihlették....

— Téved. A második világháborúról jóformán semmi személyes élményem sincs! Furcsán hangzik ez egy lengyel szájából, tudom, hiszen közismert, hogy Lengyelország mennyit szenvedett a hitleri hordáktól... Engem azért nem érintett súlyosan a háború szele, mert ezeket az éveket egy eldugott kis faluban, Mazzovse-ban töltöttem.

— Hogyan tudta mégis ilyen hitelesen, élményszerűen megrendezni háborús filmtrilógiáját: a Lotnát, a Csatornát, a Hamu és gyémántot?

— A háború befejezése után váratlanul szembetalálkoztam: a háborúval! Mindenki az átélt borzalmakról, hozzátartozói pusztulásáról, városa romjairól beszélt. Mások szavain keresztül lassan magam is átéltem a rettegés, s a harc éveit. Sokszor szerettem volna betömni a fülemet, s elfutni valahová, hogy ne halljam ezeket a szavakat! De tudtam: erőszakkal rá kell kényszerítenem magam, hogy átéljem az emberek tengerként áradó fájdalmát... Úgy éreztem: törlesztenem kell. Az át nem élt élményekért, az el nem szenvedett szenvedésekért! Az én háborús élményeim így talán gazdagabbak, mint más emberé. Mert én magamban hordozom mások gyötrelmeit.

— Miért tartja fontosnak, hogy újra és újra háborús témákat forgassanak a rendezők?

Andrzej Wajda lengyel filmrendező — munka közben

Dana Smutná a Rómeó, Júlia és a sötétség című film női főszerepében

Praha II. Školská ulica...

JIŘÍ WEISS:

Rómeó, Júlia és a sötétség

— A „háború" szó melyik várossal kapcsolódott össze az Ön emlékezetében?

— Goethe és Schiller, a szépszavú költők Weimarja mellett van ez a hely. Nevét borzalom övezi: Buchenwald... Számomra egyet jelent a megváltoztathatatlannal. Tizenegy hozzátartozóm lelte itt halálát... Senkim sem maradt!

— Ön hogyan menekült meg?

— Szöktem. Párizsba, Londonba menekültem, de két hónap után oly nagyon vágyódtam haza, hogy ez legyőzte félelmemet. Hazatértem... Huszonhatodik születésnapomon Csehországot megszállták a fasiszták. Ami ezután következett, azt hajlandó voltam csodának tartani. Ma már tudom: a barbárság mindent elöntő szennye alatt parázsló humanitás volt! Egy birodalmi német segített át Németországba, s onnan ki, Londonba...

— Angliában mivel töltötte napjait?

— Minden munkát elvállaltam. Voltam pincér, raktáros, segédmunkás. Majd Párizsba vitt az utam, ahol összetalálkoztam egy hazainduló cseh partizáncsoporttal. 1945-ben velük együtt értem vissza a felszabadított Prágába.

— Mi volt a célja a Rómeó, Júlia és a sötétség című filmmel?

— Nem háborús filmnek készítettem, inkább lelkiismeret-ébresztő mementónak. A filmbeli anya óva inti a fiát: légy okos, ilyen dolgokkal ne foglalkozz!... Az én családomban is megvolt ez a csigaházba húzódó, ferde felfogás. Engem is így intett anyám: fiam, te ne törődj senkivel, csak magadnak élj!...

— A női főszereplő kiválasztásakor hogyan bukkant rá Dana Smutnára?

— Hosszú ideig kutattam a női főszereplő, Hanka megformálóját. Dana, a feleségem, csendben figyelte keresgélésemet. Egy napon rápillantottam és felkiáltottam: te leszel Hanka!... A film Otčenášek regénye alapján készült. Megtörtént eset. Amikor a szemtanúkat kerestem, rábukkantam arra a házra, ahol ma is ugyanazok a lakók élnek, akik látták a bujkáló lány, s az őt menteni akaró fiú megrázó tragédiáját. A filmet ebben a házban, ezekkel a valóságos néma szereplőkkel forgattam. A cím: Praha II. Školská ulica...

A VILÁG

Szavamra mondom, meghódítom az egész kozmoszt, ha békét biztosíttok.

Szépen kérem a felnőtteket, védjenek meg. Boldogan akarunk élni társaimmal Európában.

Hosszú sorokban menetelnek immár negyven éve a háború gyermekáldozatai, ha az éhes, fáradt, szenvedő és árva gyerekek meneténck indulási idejét az első világháború kezdetétől számítjuk. Negyven éve vonulnak tömött sorokban. Szomorúan, kérdőn s egyben vádlóan tekintenek ránk... Gyermekmenetoszlopok, melyekből ha kilépett a kis francia vagy német, helyére a spanyol, a kis szerecsen, vagy az algíri állt. A szenvedő gyermekcsoportokat nem lehet felosztani győzők és legyőzöttek gyermekeire, az árvaság mindegyiknek egyformán fáj.

Hány gyermek pusztult el a fasiszták gázkamráiban... s hányan haltak éhen a végtelen országutakon... Az első atombomba áldozatainak 50 százaléka gyermek volt. Gyermekek, akik örültek a napfénynek, a játéknak, gyermekek, akik soha meg nem születhettek az atomsugárzás következtében. Szüleinknek és nekünk is voltak szenvedő gyermektársaink. Értetlenül néztük üres helyüket a padban. Mi felnőttünk s ők gyermekek maradtak. A legszomorúbb az, hogy a mi gyermekeinknek is vannak szenvedő társai, hol Cipruson, Vietnamban, vagy másutt. A szenvedő gyermekek sora végtelen. Vánszorognak elcsigázva, árván, éhesen, szomorúan a történelmen keresztül.

Ezt a szomorú menetet a háború indítja el. Jó ha mindezt emlékezetünk-

EGY ÉLETRE SZÓLÓ *ajándék*

Moszkvában, a Lenin hegyen, nem messze a felhőkbe nyúló Lomonoszov egyetemtől, az ötvennégy hektáron elterülő, gyönyörű, modern úttörőpalotában járva, az a sok feltételezés és ellenvetés jutott eszembe, amely nálunk manapság a fiatalok nevelésével kapcsolatban elhangzik. Jól készítjük-e fel az életre őket, találhatnak-e követésre méltó eszményképeket, érdeklődésüknek, tehetségüknek megfelelő életpályát választanak-e, tudnak-e lelkesedéssel dolgozni és hogy — főként a lányok esetében — meg kell-e tanulniuk a házi munkát?

Amit ebben a pavilonokkal és a legkülönfélébb kertekkel, sportpályákkal ellátott épületóriásban láttam, felelet volt a mi hangjainkra és miértjeinkre.

A moszkvai komszomolisták 1958-ban hozzáfogtak az építéshez, azzal az elhatározással és céllal, hogy hasznos és szép, életre nevelő ajándékot adjanak a gyerekeknek. Mérnökök, vasöntők, kőművesek, főiskolások, rakodómunkások és szövőlányok, pilóták és kolhoztagok váltották egymást négy éven át az építkezésnél és készítették a palota berendezését. 1962 június elsején, a nemzetközi gyermeknapon, aztán átadták ajándékukat az úttörőknek. Már magában az a tény, hogy az ifjúsági szövetség tagjai önkéntes brigádmunkával végeztek ilyen hatalmas munkát, több küldetést teljesített. Azt mondják, a fiatalok lelkesedésének feltétele, hogy olyan konkrét célokat tűzzenek eléjük, amelyről érzik, ezt csak ők tudják megvalósítani. Egészen biztos, hogy a folyosók nemes egyszerűségét, a munkatermek célszerűségét, a kitűnő akusztikáju előadótermet, a játszószobák kényelmét és vidám színességét, az ország minden sarkából összegyűjtött állatokat és különleges növényeket, mindezt a komszomolisták lelkesedése, ötletessége, a kicsinyek iránti pártfogó gondossága teremtette elő, hogy otthont, alkotóházat adhassanak a gyermekeknek. A pionírok pedig a kékinges nagyfiúkban és lányokban követésre méltó, élő példaképet találtak.

Szabni-varrni tanulnak a kislányok

A repülő-szakkör örvend a legnagyobb érdeklődésnek

GYERMEKEI

be idézzük a második világháború befejezésének 20. évfordulóján.

Az utóbbi néhány esztendőben Európa nem volt olyan nemzetközi válságok központja, melyek a háborút előidézhették volna, s mindezt a békéért harcoló erők sikerének tulajdoníthatjuk. Azt azonban világosan látnunk kell, hogy a biztonság kérdése megoldatlan. S a veszély fennáll, hogy ez az enyhülési folyamat félbeszakad, ha Nyugaton a háborús erők veszik kézbe a hatalmat. A háborús propaganda azzal ámítja az embereket, azért fegyverkeznek olyan bőszülten, mert félnek egy állítólagos támadástól, s szerintük a szilárd béke legbiztosabb alapja a „félelem egyensúlya". Vajon az ilyen alapokra épített béke megnyugtathatja-e az embereket? Hiszen minél nagyobbak a nukleáris fegyverkészletek, annál nagyobb a valószínűsége annak, hogy egy meggondolatlan lépés kirobbantson egy atomháborút.

Most, amikor a háború befejezésének 20. évfordulóján a múlt kísérteteire is emlékezünk, Európa valamennyi országa népének össze kell fognia, hogy útját állja a háborúnak, hogy Európa ne szakadjon ketté s a béke nemes ügye érdekében harcolni kell a leszerelésért, hogy soha többé ne kelljen otthonukból elindulniuk a szomorú és vádló gyermekmeneteknek. Béke legyen Európában és az egész világon!

LEVAY E.

Szeretnék minden nap jóllakni, nálunk Indiában vannak olyan gyerekek is, akik aranyos játékszerrel játszanak. Én boldog vagyok, ha vízhordással keresett pár ruplámat anyámnak adhatom

Emberként élni, ez a leghőbb vágyunk, hogy ne rivalljanak ránk: Kotródj innen néger.

Észak-Vietnamban, hazánkban, harc dúl, én még csak annyit tudok, hogy édes-e a tejecske. — Tőletek függ felnőttek — nekem is be kell-e állnom a háborús áldozatok soraiba

Földünk nagy része, a gazdag Afrika már szabad. Gazdagnak mondják igaz, mi még ezt nem érezzük, de írni, olvasni már tudok s ez valóban gazdagságot jelent.

Én a kurdok fia vagyok, pusztítják népünket, elvették szabadságunkat, s hogy miért, nem értem

Élénk és mozgalmas élet folyik az úttörők házában. Tizenegyezer pionír váltja egymást a hétszáz szak- és érdekkörben és talál itt elfoglaltságot, szórakozást, érdeklődésének megfelelő munkát, kedves játékot.

A tágas előcsarnokban egy tükörtiszta tavacska vizében pálmák, vízinövények nézegetik magukat. A medence mélyén, ahová egy féllábon álló, kovácsoltvas szökőkút-gólya csurgatja hosszú csőréből a vizet, aranyos színű és piros halacskák kergetőznek.

A folyosó, amelyen elindulunk, telistele van a kis gyerek-művészek alkotásaival. Apró, gipszből formált szobrocskák, a falon képek. Vízfesték, olaj, szénrajzok, linóleummetszetek. Az egyik ajtó mögül zenekar hangolása hallatszik, a következő teremben énekszó harsan. A szélső ajtón tilost jelez a lámpa. Ide most nem lehet belépni. A filmesek szakköre éppen forgat. Mellette a fényképészek laboratóriuma. A folyosón egész kiállítás a szebbnél szebb felvételekből. Ez is az úttörők munkája. Majd egy üvegszekrény, telistele díjakkal, kristálypoharakkal. Az énekkar külföldi vendégszereplésének emlékei. A Tyitov őrs ajtajára könnyű rátalálni. Kalapácsolásuk hangja messzire elhallatszik. Repülőgép, helikoptermodellek készülnek itt, és a sarokban egy űrrakéta kicsinyített mása áll. Rajta Tyitov űrhajós sajátkezű ajánlása a gyerekeknek. Mindenkinek elbüszkélkednek híres vendégük látogatásával, s azzal, hogy szívesen vállalta felettük a szakmai védnökséget és mesél nekik az igazi űrhajókról, a világűrutazásokról. Csak az a baj, hogy kevés az ideje.

Monoton gépberregés. Benyitunk. A terem hosszában, két sorban varrógépek. Tíz-tizenkét éves lányok varrnak. Először csak babaruhák készülnek — természetesen szabályos minta szerint — aztán sajátmaguknak varrnak szoknyát, blúzt. De nemcsak a varrás fortélyait, hanem a népi hímzés legkülönfélébb fajtáit, a sapkák, kesztyűk, a harisnya kötését, a horgolást és a gomblyuk kivarrását egyaránt megtanulják. Újévkor, születésnapok alkalmából milyen öröm a szülőknek, gyermekeknek egyaránt egy-egy szép sál, vagy kesztyű, a hímzett terítő, amit itt készítenek.

Finom vanília-illat fűszerezi a folyosó levegőjét. Az „otthonból" jön. Így nevezik ezt a minta-lakást, ahol berendezett nappali-, hálószoba és konyha van. Itt tanulnak a gyerekek porszívóval bánni, parkettot fényesíteni, bútort, ablakot tisztítani, ágyneműt kezelni, a szekrényben rendet tartani, a szobanövényeket gondozni. A konyhában, ahol katonás rendben sorakoznak a fűszertartók, a hűtővel is meg kell tanulni bánni. És az étrend összeállításától kezdve a tartármártás készítéséig, a levestészta nyújtásától a dobos torta sütéséig mindent a gyerekek csinálnak. A szakácsnő csak irányítja és ellenőrzi a munkát. Amit megfőznek, jóízűen el is fogyasztják.

A többi teremben vannak a sakkozók, bábjátékosok, állatgondozók — saját kis állatkertjük van —, kertészek, asztalosok, rádiósok, a legkülönfélébb sportolók — minden gyerek azt csinálja, amihez kedve van.

Akármilyen pályát választanak majd, kedvvel és lelkesedéssel dolgoznak munkahelyükön és otthon egyaránt. Az úttörők alkotóházából bizonyára magukkal viszik az életbe a nemes célok iránti lelkesedést.

H. MÉSZÁROS E.

A jövő balett-táncosnői

ROSE NYLAND:

Feledékenység

A kalap a Calle Mayor egyik üzletének kirakatát díszítette. Az üzlet megbízható, a kalap pedig szép és modern. A divattervező finom, hosszúkás női arc keretének szánta, erről tanúskodik légies formája és nagy, puha tolldísze. Fehér volt az eredeti színe, de a délutáni napsugár arany fénnyel vonta be. Mágikus erővel vonzotta a járókelők figyelmét, szinte mindenki megállt egy pillanatra, szemügyre venni a kalap-csodát, de a vélemények igen különbözőek voltak: „túlságosan drága", „förtelmes" vagy „micsoda lehetetlen dolog!"

Egy fiatal lány már harmadszor ment el a kirakat előtt, míg végre rászánta magát, hogy belépjen az üzletbe. Annának hívták, csinos volt, nagy szürke szemmel, közepes termettel.

— Mivel szolgálhatok? — kérdezte az elárusító.

— Kalapot szeretnék — szólt Anna félénken, halk hangon. Csak ennyit mondott, pedig igazság szerint többet kellene tudnunk róla. Például azt, hogy Annának sosem volt még kalapja. S hogy eddig mélységesen megvetett minden efféle női divatcikket: kalapot, tűsarkú cipőt, rúzst, tupírozott hajat stb. Egyszerű, sima frizurát hordott, kényelmes alacsony sarkú cipőt, ajka és szemöldöke természetes színű volt. Neki így is jó volt s mindeddig eszébe sem jutott másvalamin törni a fejét. Valaminek történnie kellett, mert most a kislány ott állt a pult előtt, az elárusító pedig udvariasan megkérdezte tőle, hogy mit szeretne.

Hm. Hogy mit szeretne? Elsősorban tetszeni annak a fiatalembernek. Ennek érdekében pedig hasonlítani azokhoz az elegáns hölgyekhez, akik divatos cipőben, keztyűvel, kézitáskával és csodálatos kalapokban pompáznak az utcán. Persze ezt nem mondhatja el a kiszolgálónak. Azt sem, hogy őt az a fiatalember nem veszi komolyan, hogy kézenfogva csavarognak egész délután a réten, versenyt futnak, szalámit esznek és a fiú ezt mondja: milyen jó veled! Melletted úgy viselkedhet az ember, mint a legjobb barátjával.

Persze azzal a másikkal biztosan nem a mezőn sétálgat, hanem mulatókba viszi, bort isznak és nem „jóbarátként" viselkedik vele. Annának kimondhatatlanul fájt a szíve, ugyanis szerelmes volt . . . nagyon szerelmes. S ez mind-mind bele volt sűrítve abba a két szóba, hogy „kalapot szeretnék".

— De milyen kalapot parancsol?

Anna érezte, hogy elpirul. Hogy milyen kalapot? Természetesen olyat, amelyikben ha meglátja őt az a fiú, így kiált fel: Te drága! S nem úgy, mint valamelyik nap is, hogy: „nagyon kedves, intelligens kislány vagy te, Anna." Na hát ebből elege van. Semmiképpen sem akar többé kedves, intelligens kislány lenni.

Az eladó először egy egyszerű kis fehér kalapot mutatott neki, de mikor Anna felpróbálta, s a nagy tükörből ugyanaz a hétköznapi arc nézett rá vissza, amellyel strandra járt vagy bevásárolni ment — gyorsan visszaadta. Körülnézett és tekintete megállt a kirakatban levő kalapnál.

— Azt szeretném.

Az elárusító nem mozdult.

— Azt akarom — ismételte meg kitartóan a lányka és elégedetten mosolygott, mikor megpillantotta tükörképét a különös kalappal. Úgy látta, arca egészen új színt öltött, vonásai finomabbak, elegánsabbak és komolyabbak lettek.

— Megveszem — mondta, s kifizette. Az utcára érve, nagyon boldognak, könnyűnek érezte magát, hangosan szeretett volna kacagni, de nem tette, mert egy ilyen kalap viselője csakis rendkívül ünnepélyes arccal és apró léptekkel mehet végig az utcán. Így érkezett a találkára. A fiatalember komolyan üdvözölte őt, de szemében megcsillant valami. Sétáltak, beszélgettek.

— Türelmetlenül vártalak már — mondta a fiú.

A kalap — gondolta Anna diadallal.

— Olyan különös vagy ma — folytatta a fiú — még sosem láttalak ilyennek.

— Talán nem tetszem?

— Dehogytsnem! Te mindig nagyon tetszel nekem. Ki sem tudom mondani, mennyire.

Később, a kávéház teraszán ülve, a fiú így szólt:

— Most megiszunk egy üveg bort.

Anna nem lepődött meg túlságosan, hiszen egy ilyen kalapban mit is tehetne mást?! Nem ehet szalámit! Hanem ekkor hirtelen elborult az arca. Mi lesz, ha le kell vetni a kalapot! Óvatosan körülnézett, de rajtuk kívül senki sem volt a teraszon. A fiú közben szólt hozzá, ő dadogott valami válasz-félét de a figyelme másutt járt. Szent ég! Ha leveti a kalapot, a fiatalember tüstént intelligens kislánynak fogja őt nevezni. Nem. Semmiképp sem veti le. De hiába. Ennek ellenére is nagyon csüggedtnek, magányosnak érezte magát. Szerencsére ekkor egy hölgy lépett be a kávéházba, kék kalappal a fején. Anna figyelte minden mozdulatát, s mikor látta, hogy ő sem veti le, megnuugodott.

— Igyunk — indítványozta a fiú és megszorította a lány kezét. Koccintottak.

— Kinek az egészségére iszunk? — kérdezte kihívó mosollyal a lány. A fiatalember összehúzta a szemöldökét és kényszeredett mosollyal nézett rá, helyesebben: elnézett mellette.

— Nem mondod meg?

— Akarod, hogy megmondjam?

— Igen!

— Hát jó, szögezte rá komolyan a tekintetét — igyunk azoknak az egészségére, akik megelégszenek természetes szépségükkel.

— Vagyis? — kérdezte Anna és érezte, hogy poharat tartó keze remegni kezd.

— Vagyis olyan lányok egészségére, akikkel élvezet együtt lenni, dolgozni vagy hancúrozni, versenyt futni a réten. Akik üdék, mint a hajnal és egyszerűek, mint a virág.

— És most — folytatta — vedd le ezt a szörnyűséget a fejedről.

Záróra után a pincér, miközben a székeket rakosgatta fel az asztalokra, így morgott magában:

— Ilyenek a mai fiatalok! Egész délután itt ülnek, nézik egymást, csókolóznak — saját szememmel láttam — azután mikor elmennek, ittfelejtik ezt a kalapot. Hej, ezek a szerelmesek!

Fordította: G. Mikola Antkó

Natalja Szokolova:

EZER SZERENCSÉS LÉPÉS

A mama el volt keseredve. Az ő nagy szemű, almaképű, lesült bőrű kislányát nem érdekelték a mesék és a versikék, nem forgolódott pipiskedve a tükör előtt úgy, hogy bő szoknyája haranggá púposodva pörögjön vele. Hanem lombfűrészszel bajlódott és izzó tűvel karcolt mintákat a fába, a satut meg a harapófogót emlegette, kedvenc olvasmánya a „Tudás" és „A világ körül" című folyóirat volt, imádta a nehéz számtanfeladatokat és hallgatta a papát tágra tárt szemmel, amikor tervezőirodája dolgairól mesélt.

— Te vagy az oka! Te meg az olyanok, mint te! — mondta szemrehányóan a mama a papának. — Ó, ez a huszadik század! A technika világa! Meg ez az egész mai gondolkodás! Megöltétek a mesét, a szépséget, a költészetet! Tegnap is felolvasok neki egy Andersen-mesét, tudod, azt a bájos kis történetet, amelyikben a király sértődötten visszavonul a birodalmába, és bezárja maga mögött a kiskaput. Erre ő azt mondja: „jaj, de jó, hogy eszembe juttattad, apuval az este szétszedtük a bejárati ajtó zárját, petróleumba kell áztatni! . . . "

A papa elmosolyodott és ravaszul ráhunyorított a mamára.

— Szóval megöltük a mesét? Nem olyan könnyű azt megölni. Ami pedig a petróleumot illeti, hát az valóban nem éppen költői nedű. De annál jobb a rozsda ellen.

Újév előtt a papa Moszkvába utazott. A lányának sílécet hozott, a feleségének meg egy pár gyönyörű vajszínű, tűsarkú cipőt.

A kislány megnézte a síléceket és örült is nekik, aztán felnyitotta a cipőskatulyát.

— Oda nézz, mit csinál a lányod! — bökte meg a mama könyökével a papát. — Mégiscsak nő. Mégsem csak a te reléid meg programozógépeid érdeklik . . .

— Hm . . . — jegyezte meg a papa. — Mit nézel rajtuk, kislányom?

— A sarkukon műanyagflekk van. Ez nagyon célszerű, ugye papa?

A mama ajkába harapott, sarkonfordult és kiment a konyhába, jóllehet semmi dolga nem volt ott.

Amikor a kislány visszatette a cipőket a dobozba, észrevett a selyempapír között egy cédulát, amelyen valami nyomtatott szöveg volt.

„Annak, aki visel majd bennünket . . . "

Milyen furcsa, gondolta a kislány. Minek ilyesmit ide írni? De azért tovább olvasta.

„Annak, aki visel majd bennünket, kívánunk ezer szerencsés lépést azokon az utakon, amelyeket együtt fogunk megtenni. Reméljük, hogy kényelmesen simulunk a lábára, és tetszünk is neki. De van egy szerény kérésünk: ne sajnáljon tőlünk mindennap egy kis gondozást, hogy mindig olyan csinosak legyünk, mint most."

Majd az aláírás: „Az ön cipői, melyet csehszlovák munkások gyártottak."

A kislány nyitott szemmel feküdt ágyában, mert sehogy se tudott elaludni. „Kívánunk ezer szerencsés lépést . . . " Milyen furcsa. Bár az ilyen vajszínű, enyhén hajlított tűsarkú cipőkhöz épp az ilyen finom beszéd illik. Vajon milyen lehet egy cipő hangja? A szekrényé vastag, öblös, nyikorgó. Az ágyé meg olyan ruganyos, megcsukló. Ezeknek a gyönyörű ünnepi cipőknek biztos olyan vékony, könnyed, csengő hangjuk van. Ezek a cipők úgy beszélnek magukról, mintha testvérek lennének. Hát persze, hiszen ketten vannak. Jaj, de érdekes volna hallani, hogy beszélnek! Egyszerre? Hát persze, hogy egyszerre, hiszen külön-külön olyan vékony és halk a hangocskájuk, hogy az ember nem is hallja. Csak akkor hallhatja meg, ha ketten egyszerre szólanak.

De mi van akkor, ha . . . ha mondjuk a két cipő véletlenül elszakad egymástól? Ott hever a sarokban egy fél pár régi, agyontaposott cipő, porosan, némán, mindenkitől elfeledve. Valaki berúgta a szekrény alá és ottfelejtette. Ebben a szobában pedig egy nagyon okos feltaláló lakik, és már napok óta gyötrődik, mert nem talál egy papírdarabot, amelyre pedig épp a legfontosabb számításait írta. Csak a fél pár öreg cipő tudja, hogy azt a papirost felkapta a szél az ablakpárkányról, és bedobta annak a vén nyírfának az ágai közé. Tudja, de gyönge, reszketeg hangja nem ér fel az emberekig. És ekkor a húga, vagyis a másik fél pár cipő . . .

A kislány nyitott szemmel feküdt a hátán, de most nem látta a mennyezet oly ismerős repedésekkel barázdált, sápadt arcát. Hangtalanul mozgó szájjal gombolyította tovább gondolatainak fonalát, s közben persze eszébe sem jutott, hogy most csoda történik: megszületik egy mese.

— Ejnye, még mindig nem alszol? — ámult el a mama, amikor bepillantott a szekrénnyel elkerített sarokba. — Mit haszontalankodsz, kislányom?

A kislány, aki éppen most tette meg az ezredik szerencsés lépést a mese birodalmában, ködös pillantással nézett fel anyukájára, mintha nagyon-nagyon messziről látná.

— Haszontalankodom? — Most ért csak vissza, és egyszerre észrevette a mennyezetet, amely mintha rákacsintott volna csillárszemével mókás ráncai közül; észrevette a mama csodálkozó pillantását és meghallotta a papa fütyörészését a szoba másik sarkából. — Csak a cipőid sarkára gondolok. A műanyagflekkel.

Bizonyára úgy is érezte, hogy az igazat mondja.

A mama megint az ajkába harapott, és sértődött arccal ment vissza a papához.

— Te vagy az oka, te, meg az olyanok, mint te! Miattatok lesznek a gyerekek ilyen szívtelenek, ilyen fantáziaszegények! . . .

A papa csak mosolygott. Mint aki sokkal, de sokkal többet tud a kislányról, mint a mama. Sőt, még annál is többet, mint maga a kislánya.

GYERMEKEKNEK

Rényi Magda

BÚOSZLATÓ TILINKÓ

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy zöldvizű patak. Hűs vize fűzfák lombhajáit cirógatta és az egyik nagyhajú fűzfán feketerigók ütöttek tanyát. Alkonyatonként odatelepedtek a fűz legalsó ágára és dalba kezdtek. Hallgatta a madárnótát nap mint nap a zöldvizű patak meg a hajlós fűzág, és versenyt dalolgatott a rigóval János is a pásztorlegény.

Ez a János tavasztól-őszig ott őrizgette juhait a patakparton és egy napon kedve kerekedett a tilinkózáshoz. Levágott a fűz legalsó ágáról egy gallyacskát és addig faragcsálta, amíg tilinkó lett belőle. És nem is akármilyen tilinkó! Mert a gally annyiszor hallgatta a rigófüttyöt, hogy megtanulta maga is. És amikor János legelőször belefújt, vidám, ezüsthangú rigódal kelt belőle szárnyra. Amikor másodszor fújt bele, olyan bút-bajt feledtető, szívet vidámító volt a hangja, hogy a legény majdhogy nem táncra perdült a hallatára.

Egy napon ott járt-kelt az erdőszélen a pásztorlegény falujának legszomorúbb lánya, Forrásszemű Erzsike. Ezt az Erzsikét még esztendőkkel ezelőtt irdatlan nagy szomorúság érte és szeméből peregni kezdett a könny. S hiába vigasztalták jószóval, hiába gyógyítgatták írral — szózzal is tán — pityergett egyre. Szeméből megállíthatatlan forrásként csörgedezett a bánat harmata. Hanem hát a tilinkó nótácskáit hallgatva csoda történt. A könnyek egyre lassabban, egyre gyérebben peregtek és kisvártatva kiapadtak egészen. Erzsike arcán kivirult a mosoly és a búoszlató tilinkónak híre kelt széles e világon. Az Óperenciás tengeren túlról eljött Jánoshoz egy dereshajú néne, aki bújában olyannyira sóhajtozott, hogy a sóhajaiból szél kerekedett. Elkísértek Jánoshoz egy olyan legényt, akinek annyi szomorúság volt a szeme nézésében, hogy ha véletlenségből ránézett egy kád mézre, megkeseredett az is nyomban. A tilinkó pedig megvidámította a nénét is, legényt is. És így ment ez napokon, heteken keresztül. A szomorkodók sorának nem akart vége szakadni. Hanem amikor már éppen a hétszázhetvenhetedik feneketlen búbánatot gyógyította meg a tilinkó, János fejében igen-igen furcsa gondolat vert fészket:

— Hát ami igaz — igaz! Nem voltak hálátlanok, akiket meggyógyítottam. Házam lett, kertem lett, ételre-italra, gúnyára holtig se lesz gondom. Minek törjem magam a tilinkózással reggeltől napestig? A hangszerem egyszer még el talál kopni s akkor... ki vidít fel, ha netán én is el találnám búsulni magam — gondolta és ettől a naptól kezdve dolgukvégezetlen küldte el a portája előtt várakozó, gyógyulást, vidámulást kereső búbánatosokat. Amikor pedig alkonyatonként — csak úgy a saját maga kedvére — tilinkózásba fogott, becsukott ajtót-ablakot.

Becézgette, cirógatta is a hangszerét János, de annak bizony nem használt se szép szó, se simogatás. Egy őszi alkonyatkor pedig, amikor gazdája már éppen századszor kérdezte meg, hogy mi lelte, a tilinkó beszélni kezdett:

— Hosszú hosszú esztendőkig éltem ágként a patakmenti fűzön, hosszú-hosszú esztendőkig tavasztól őszig hallgattam a rigóéneket, pacsirtadalt, szelíd szél dudorászását, patak csendes csobogását. Addig hallgattam, amíg megtanultam magam is. És amikor tilinkóvá lettem, szebben daloltam már mint a rigó, pacsirta, szellő meg patak. Meggyógyítottam bút, szomorúságot és szólnék mindmáig is, ha mindenki hallhatná a hangomat akinek kedve telik benne és szüksége van rá. Mert a rigó meg pacsirta mindenkinek dalol, a széldúdolást, patakcsobogást is hallgathatja mindenki kedvére, nemcsak egy valaki. Ha nem vidíthatom föl azokat, akik rászorultak — inkább megnémulok. Majd ha kiköltözik szívedből az önzés, megszólalok újra — suttogta a tilinkó és úgy is lett.

Búsan nézte János az elnémult hangszert egy nap, nézte kettőig, de aztán csak gondolt egyet. Kilépegetett a háza nyitott tornácára és ott emelte szájához a tilinkót. A fűzfasíp pedig — ahogy igérte — megszólalt újra. Először halkan, aztán egyre erősebb hangon dalolni kezdett. Hívogattak mindenkit, akinek csakhogy gyógyuló búbánat nyomta a szívét.

A zöldvizű patak tükrében pedig fűzek mosogatják hosszú lombhajukat most is. Nyári alkonyaton sokszor ringat itt a langyos szellő édes tilinkóhangokat. A fűzfasípot vidám gyerkőcök fújják s ők faragtak a gallyacskákból sípot is. Tilinkójukat talán éppen annak a fűzfának az unokájáról metszették, amelyikről egykor János a tilinkózó pásztorlegény.

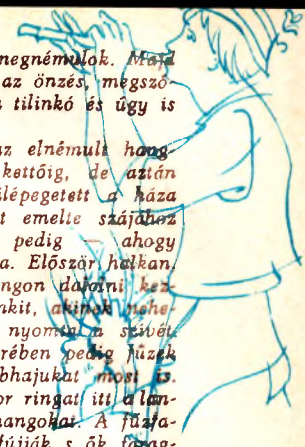

A csokoládé-szív

Amiről mesém szól, egyszerű történet:
minden ember „ember", fehér, avagy néger,
mindegyik keblében szerető szív dobban,
amit e kis mese igazol legjobban.
Élt egy fehér család a nagy Afrikában,
márványkőből épült díszes palotában,
egyszem leánykájuk kényes, mint a páva,
sok szép ruhája volt, játéka, babája.
Szorgalmas cselédjük, egy fekete asszony
hogy munkaalkalmat netán elmulasszon
éhbérért dolgozott, nap nap után görnyedt,
lopva ki-kitörölt szeméből egy könnyet.
Volt egy kisleánya, göndörhajú, édes,
csokoládé bőrű, alig hároméves,
s egy nap, mivel nem volt senki, kire hagyja,
elvitte magával a lánykát az anyja.
Kicsi néger lányka kerek szemmel nézett,
soha nem látott még ennyi csodaszépet!
Hát még mikor a szép fehér lánykát látta!
Kitárta kis kezét és feléje indult,
ám a gőgös lányka szörnyű haragra gyúlt,
ész nélkül rikácsolt, rúgott és köpködött:
„Vigyétek el innen e fekete ördögöt!" —
Telt múlott az idő, egy hónap elpergett,
a fehér nő, s lánya kint a tenger mellett
sétált, s a néger nő mosta a ruháját,
a tenger sós vize verdeste a lábát.
A puccos kisleány gyöngyházkagylót szedett,
amikor hirtelen vihar kerekedett,
a tenger, mint bőszült fenevad háborgott,
óriás hullámok csapkodták a partot,
s eltűnt a szem elől a kis fehér lányka,
anyja eszelősen nevét kiabálta.
A néger asszony meg ahogy ezt meglátta,
gyorsan vízbe ugrott és úszott utána,
de összecsapódott a hullám felette,
úgy látszott, a tenger mindkettőt elnyelte.
Ámde pár perc múlva lihegve, vacogva
húzta az alélt lányt a hajánál fogva,
s a fehér anyának lába elé tette
a tenger morajlott, háborgott mögötte...
Sírt a fehér asszony, könny ült a szemében,
felébredt a hála anyai szívében,
szerető keblére szorítva gyermekét
csókolta kislánya megmentője kezét,
bűnbánón kiáltva oda a világnak:
— „Nézzétek! Van szíve a néger anyának!" —
A fehér kisleány korán felkelt másnap,
sok ajándékot vitt a kis néger lánynak.
S így szólt: — „Add a kezed, béküljünk ki szépen,
ne haragudj reám édes kis testvérem,
ezt a szívet hoztam, pompás csokoládé,
olyan barna, s édes, mint az anyukádé..."

Verseghy Erzsébet

a csokoládés kúpot és átmentem Szabina asztalához, ahol már három férfi ült.

Újdonsült költő volt az egyik, akit főszerkesztője nemrégen emelt ki egy nőfodrászat sampongózéből és néhány versét közölve, új Adynak hirdette. A másikat, egy sovány, magas, brillantinszagú úrifiút, láthatólag Szabina hervadó bájai érdekelték. A harmadik férfit nem ismertem, de fogadni mertem volna, hogy a borosüvegek az ő számlájára sorakoznak az asztalon. A pincérek igazgató úrnak szólították, ez azonban nem jelentett semmit, mert a „doktor úr", „igazgató úr", „szerkesztő úr" megszólítás akkoriban bárkinek kijárt a fogyasztott italok mennyisége szerint.

Szabina bemutatott, azután italt töltöttek nekem is. Utáltam a bort, de restelltem bevallani, felemeltem tehát a poharamat és koccintottunk.

Az igazgató úr válópere kimondását ünnepelte és volt felesége intim szokásait szellőztette. Később egy ismert nagyiparos feleségéről beszélt nem kevésbé vaskosan. Nekem váratlanul eszembe jutott a lopott fa és úgy éreztem, hogy a pálya, amire készülök, nem olyan egyszerű.

Hirtelen az a megoldás villant át az agyamon, hogy az igazgató úr feleségül vehetne, hiszen szabad... Álomképekben ringatóztam... láttam magam fehér menyasszonyi ruhában, fejemen mirtusz koszorú... egy hosszú asztal csemegéktől roskadozik... láttam családomat is, amint dúskálnak! Ettől a látomástól kicsit megnyugodtam és türelmesebben viseltem szomszédom szellemeskedéseit, miközben egyre ürítettem a poharakat.

Anyám varrógépének berregése ekkor már egyre messzebbről hallatszott, apám lábai is mintha egy másik világban himbálóztak volna. Az új „Ady" elszavalta egyik erotikus versét, s míg Szabina a zsíros palival incselkedett, Tóni arca elmosódva szintén ott keringett körülöttem.

Mintha repült volna az idő, olyan rövidnek tetszett az éjszaka. A főpincér asztalunkhoz lépett és kijelentette, hogy záróra van. Az igazgató úr erre megragadott egy borosüveget és a tükörbe akarta vágni. Talán nem is annyira fenyegetőzésnek, mint a lobogtatott bankónak volt bűvös ereje, a zárórát meghosszabbították és még két üveg bort tettek asztalunkra.

A kávéház közben kiürült. Tóni arcát is hiába kerestem. A zenekar szedelőzködött, csak a primás telepedett az asztalunkhoz és kóstolgatott a borunkból. Az igazgató úr teljesen elázva fülembe húzatta kedvenc dalát: „Lesz maga juszt is az enyém..."

(Folytatása következik)

— Legfeljebb ma nem vacsorázunk, — vigasztalt minket Marika.

— Vacsorázunk! — így Juci. Zsupnyik ad nekem hitelbe is és szó nélkül levette vállamról a kendőt, majd kiszaladt.

Mire a margarinnal, krumplival és két darab füstölt hallal visszaérkezett, már egyikünknek sem volt étvágya. Inkább azon mesterkedtünk, hogy megmagyarázzuk anyánknak a veszteség csekély voltát. Apám legszebb paripájára ült fel. Volt ugyanis egy ötlete, amely szerint ócska üveglemezekről, amiket ingyen kaphat egy fényképész ismerősétől, lemossa a zselatinréteget, képeslapokat vásárol, azokat színes papírcsíkokkal az üveglap és egy papírdeszka közé foglalja és az így készült falidíszekkel kiáll a heti piacra. Kiszámította, hogy ha minden sikerül és „Isten is úgy akarja", néhány éven belül vagyonra tehet szert. Persze, előbb valahonnan pár koronát kell keríteni képeslapokra.

Anyánk szerint a terv éppen azért volt keresztülvihetetlen. Viszont azt kérdezte, hogy ha az a fényképész olyan kedves és segíteni akar, akkor miért nem küldi apámat falura fényképnagyításokat gyűjteni. Anyám, állítólag, már hallott olyasmit, hogy nagyítások gyűjtéséből valaki sarokházat vett. Mire apám azt válaszolta, hogy mihelyst lesz útiköltségre pénze — elindul.

Idővel talán rá is találnak a meggazdagodás felé vezető útra, ha Juci nem jelenti, hogy hiába hozott krumplit, ha Zsupnyik nem adott fát. Ekkor azután mindnyájan nevetni kezdtünk. Én görcsösen, hidegelőlősen, Anyám könnyeivel viaskodva, csak Marika visított fel rémülten.

— Ne nevessetek! Nem akarom, hogy nevessetek...

— Miért ne nevessünk, kislányom? — szorította öt magához édesanyám. Hát nem vicces az élet?

— Nem vicces, — felelte Marika halkan. — Nem vicces... Mert én éhes vagyok...

Anyánk erre rögtön visszanyerte ismert nyugalmát, arcáról eltűnt a mosoly, el a kétségbeesés, visszakapta határozottságát is, amiből oly sokszor meríttettünk bátorságot nehéz napokban és azt mondta:

— Ne féljetek, amíg engem láttok...!

Akkor azután ő vette magára a kendőt és kiment. Öt percnél sem múlhatott el több idő, nagy kosár tűzifával tért vissza.

— Honnan hozta, anyu? — kíváncsiskodott Juci.

Anyánk arca megkeményedett és csak röviden válaszolt.

— Onnan, ahol volt...!

Ekkor azután én is felálltam, fogtam a kosarat és szó nélkül én is kimentem.

Az ürességétől tátongó fáskamrában nem kellett sokáig keresgélnem a deszkát, amit anyám a szomszédos fakereskedés közös

Nyitott szemmel

E. Pavlačka felv.

Szülők és tanítók fóruma

Mielőtt még a „Dolgozó Nő" hasábjain folytatásokban megjelent, kezembe akadt Galambos Lajos: Mostohagyerekek című regénye.

Akik nem látták, nem tapasztalhatták a regényben megírt elmaradottságot, azok nem hiszik, nem is hihetik azt az egetverő, poklot idéző sötétséget, maradiságot, babonát és gonoszságot, melyet Galambos tanyavilága elénk tár. Elhinni csak az tudja, aki hasonlókat látott, személyesen tapasztalt. A pedagógus —, aki hivatásánál fogva leginkább belelát az emberek életébe, megismeri a családok életkörülményeit, felfogását, világnézetét — tapasztalhat hasonló jelenségeket. Nem kell érte az alföldi tanyavilágba vándorolni. Városhoz, faluhoz közelfekvő településeken még ma is szomorúan hasonló a helyzet nálunk is. Sőt még a városlakók között is akadnak emberek, akikkel szemben a pedagógusnak kell megvédeni saját gyermekük egészségét, testi-lelki épségét és érdekeit.

Ismerek embereket, akik iskolaköteles gyermekeiket kiveszik az iskolából. Ennek leggyakoribb oka a haszonlesés, lustaság, elnézés, tehetetlenség. Igaz, hogy nálunk az iskolakötelezettséget törvény biztosítja, csak egy baj van: nem tudunk ennek a törvénynek érvényt szerezni! Csak addig tart, amíg a pedagógus elküldi a szülőknek a figyelmeztetést, majd büntető feljelentést — s itt megszakad a folyamat. Még egyetlen feljelentett esetben sem hozták vissza a gyereket az iskolába. Egyetlen olyan esetet sem tudok, hogy az ilyen szülő bármilyen büntetést kapott volna. És gondoljuk csak meg, országszerte hány gyerek kallódik így el, akiknek nagy részéből műveletlen felnőtt lesz, aki majd jól érzi magát ott lenn, a legmélyebb ponton, a tudatlanság sötétjében vagy ráébred egyszer, hogy vétkeztek ellene, jóvátehetetlenül kisemmizték és vádol — egész életében, elkeseredve, elégedetlenül, s jogosan. És ki lesz a felelős?! Mi, mindannyian, az egész felnőtt társadalom, akik közvetve, vagy közvetlenül, tudatosan vagy nemtörődömséggel kirekesztettük őt az értelem, a tudás melengető fényéből.

A butaság, a tudatlanság, a félműveltség minden igaz gondolatnak, minden haladásnak kerékkötője. És sajnos, nagyon sok van még belőle. Aránytalanul kevés a Molnár Katalinok száma, akik fiatal lelkesedésükkel, töretlen hitükkel szembeszállnak mindennel, ami maradi. Miért kevés? Nem azért, mert ma ritkán születnek rátermett emberek, hanem mert a társadalom általános felfogása még mindig olyan, hogy a törekvőket nem érti meg — törtetőknek tartja, megveti. Mire a Katalinféle töprengeni kezd: Átok ez bennem, vagy áldás? Szégyellni kell ezt? Hiszen senkinek rosszat nem akarok?!

Ha az ilyenek mellett nincs legalább egy-két ember, aki hasonlóan gondolkodik, aki támogatja, aki megérti — előbb utóbb elnyeli a rosszindulat és igyekezete közönybe fullad.

Hány kollégától lehetne megkérdezni, mint Katalin Rédeinétől: — — Mit csinált itt ötven év alatt?!

Vagy hány család lakik még ma is emberekhez méltatlan odukban csak azért, mert ez nem kerül pénzbe, pedig telne a család keresetéből. Nem vágynak jobb után. Mi más teszi hát az embert emberré, ha nem ez a vágy a jobb és szebb után, ha nem a folytonos előrenézés? Mikor és kitől fogják ezek az emberek ezt megtanulni?!

Mennyi csalódást okoz a Molnár Katalinoknak, hogy azok az emberek, akiknek javát akarják, ellenszegülnek, vagy ha nyílt kiállást követelnek tőlük, gyáván meghunyászkodnak, cserben hagyják. Milyen nehéz a sorsa ilyen körülmények között egy nőnek, akinek az egyenjogúsága még nagyon sok esetben csak formális és nem jelent igazi egyenrangúságot. Sexuális nevelésünk fogyatékosságai miatt mennyi ocsmányságnak, trágár, goromba megaláztatásnak vannak kitéve a Katalinhoz hasonló fiatal tanítónők. És Rédei, aki „nagy ember a városban", hogyan él vissza beosztásával! Galambos felvetette a kérdést: hogyan lesznek a jellemtelen, félművelt Rédeikből „nagy emberek", akik keserítik az igazak, a tiszta arcúak szívét és teszik őket is közömbösekké, fásultakká?! Ha nem is tipikus ez a tünet, de előfordul még.

Végül is összefoglalva, azért kevés még ma is a Molnár Katalinok száma, mert kevés olyan ember akad, aki magabiztosan eligazodik az útvesztőben és olyan erősen, tántoríthatatlanul hisz saját igazában és meggyőződésében, mint ő. Persze ez is a nevelés, a jellemformálás kérdése. Amilyenek az emberek, olyan ifjúságot nevelnek, és amilyen lesz az ifjúság, olyan lesz a jövő.

Pálinkás Zsuzsa,
tanítónő, Komárom

* * *

A — Szülők és tanítók fóruma — vitaindító cikkében leginkább annak a véleménye ragadta meg a figyelmemet, ki nem pedagógus. Mint pedagógus, egyetértek vele, hogy a csengő hangja a tanító számára csak az óra végét jelezheti és nem a munkanap befejezését. Nem lehet egyetérteni azonban azzal, hogy községük valamennyi tanítóját azzal bírálja: hiányzik náluk a hivatástudat. Nem hiszem, hogy náluk minden tanító „büdös falusi gyereknek" tartja tanítványait, hogy minden tanító nyugodt lelkiismerettel távozik a csengetés után a községből. Biztos vagyok benne, hogy náluk is vannak becsületes tanítók. A hibákat máshol kell keresni. Volt alkalmam több tanítói karban dolgozni és több pedagógust megismerni. Ismerek olyat is, mint amilyen az ő községükben van. De ez a tanító nem a község lakói elől menekült a tanítás után. A tanítói karban nem volt megértés. A tanítók nem tudtak örülni egymás eredményeinek, sőt irigykedtek egymásra, menekültek egymás elől. Az ilyen közösségben a jól dolgozó tanító is idővel elfárad. Nem dolgozik tovább, pedig előtte éjszakáit is nappalokká változtatta volna az ügy érdekében. Nem ez a hiba az említett községben is?

Presinszky József,
tanító, Nagycétény

választófaláról elmozdított. Kétszer annyit raktam a kosárba, mint amennyit anyánk bevitt, mintha a bűnhődésből is javarészt igényelnék, ha egyszer számadásra kerülne sor.

Azután kimenős ruhámba öltöztem és kijelentettem, hogy — megyek.

— Ilyen időben? — szörnyűlködött apám...

— Vacsora nélkül? — érdeklődött Marika.

Anyám csak annyit kérdezett — Miért...?

A vállamat vonogattam.

— Hát jól van, — fojtotta el sóhajtását édesanyám... Hát eredj!

Veresen izzott a vaskályha, amikor elhagytam a lakást.

Ezen az estén határoztam el, hogy rossz útra térek.

Odakint sötét köpönyegébe burkolózott az este, a villanylámpák sárga gombként sorakoztak a derekára, szembeszállva a gyilkos erejű széllel, magamat kicsit hősnek, kicsit áldozatnak képzelve, indultam a kávéházba... Szabinától hallottam, hogy minden ott kezdődik. Szabina pedig tudta, sokkal jobban tudta, mint bárki más.

A különös nevő asszonnyal az ügyvédi irodában ismerkedtem meg, ahol két évig „zongoráztam" írógépen.

Egy perben tanúként idéztük be és miután az ügy sokáig húzódott, összebarátkoztunk, azaz Szabina pártfogásába vett, fanyar bölcselkedéseivel tömte tele a fejem, melyek szerint csak akkor leszek tökéletesen kiegyensúlyozott, amikor már minden mindegy lesz nekem. Addig azonban — úgy mondta Szabina — még hosszú és göröngyös utat kell simára taposnom és azt nem lehet elég korán elkezdeni.

Nem értettem ezt a filozófiát, de ragaszkodtam a nőhöz, aki számomra a nagyvilágot jelentette.

Senki sem tudta, Szabina honnan sodródott városunkba, de hathét idegen nyelvet beszélt tökéletesen. Bőröndjeit tíz ország szállodáinak címkéje díszítette, a legdrágább cigarettákat szívta hosszú szipkából, töménytelen feketekávéját mindig egyedül fizette és bundái komoly értéket képviseltek. Ékszert nem viselt és a férfiakon, saját bevallása szerint, régen „túl" volt, de a sötétkék árkok a szeme alatt viharos tapasztalatokról tanúskodtak.

Harminc évvel lehetett idősebb nálam, de alakja megőrizte lányos vonalát. Kékesfekete haja középen választva omlott vállára, félig lehunyt pillái alatt vízszínzöld szeme szúrós volt, figyelő. Körmeit a lábán is vérvörösre festette, ami akkoriban még feltűnést keltett. Bőrének cigányos barna színét indián őseivel magyarázta. Ez azonban nem volt ellenőrizhető.

Egyáltalán semmi sem volt ellenőrizhető Szabina körül. Bejelentőlapján foglalkozását úgy jelölte: „Magánzó". Semmiesetre sem volt fiatal lánynak való társaság, de kétségtelenül nagyon érdekes asszony

volt és indokoltan fordultam hozzá, hogy elindítson a sokat magyarázott boldogulás felé.

Amikor beléptem a cigarettafüsttől párás helyiségbe, átvillant ugyan az agyamon, hogy most tulajdonképpen segítenem kellene anyámnak a készülő holmikat eldolgozni, de rögtön megnyugtattam magam, hogy úgy sem készül el semmi, mert anyám elvesztette a pénzt...

„Tenyeremen hordom..." harsogott egy öblös férfihang, amikor Szabinát keresve körülnéztem, de alig tettem pár lépést, eszembe jutott, hogy egyik harisnyámon kétujjnyi szélességben leszaladtak a szemek. Már otthon öltözködés közben észrevettem, de anyám rongyos cipői és Marika korgó gyomrocskája mellett jelentéktelennek tűnt ez a fogyatékosság, de a tükörüveggel bélelt, muzsikától visszhangzó helyiségben iszonyú bélyeggé, szörnyű szégyenné változott.

Hamar anyám dermedt ujjaira gondoltam, mert nehéz helyzetekben mindig bátorító képekhez menekültem, magam elé idéztem nyomorúságunkat, amitől düh és dac töltött el, kihúztam tehát magam és gőgösen, felszegett fejjel haladtam tovább az asztalok között, de lépéseim ekkor már a vesztőhely felé haladó vértanú utolsó útjára emlékeztettek.

Sietve letelepedtem a legközelebbi asztalhoz, mert azt hittem, minden szem rongyos harisnyámat figyeli, holott Tónin kívül senki sem vett engem észre.

„Újságos" Tóni osztálytársam volt valamikor. A komoly és megbízható Tóninak én voltam egyedüli „gyengéje". Csokoládés kúpokkal vendégelt meg, ha Szabina társaságában néha betértem a kávéházba, de én megelégedtem a kávégőz illatával, a nyomdaszagú friss képeslapokkal, a süteményt mindig Marikánknak vittem.

Ekkor is rögtön elém tette a Színházi Élet legfrissebb számát és én elmerültem a hirdetések között. — „Keresek csinos, elegáns úrilányt, szórakozás céljából"... — „Keresek fiatal elvált asszonyt, akivel késő délutáni óráimat kellemesen eltölteném"... Jól szituált fiatalember kísérője lenne feltétlen elegáns, csinos úrilánynak"... „Fesse mindig nevetve a száját, gondoljon arra, hogy a száj a szem után arcának legkifejezőbb része. Nézze meg híres filmsztárok ajkait, milyen gonddal kezelik és teszik kifejezővé..." —

Elővettem zsebtükrömet és festeni kezdtem a számat. De valahogy sehogy sem sikerült. Olyan voltam a tükörben, mint egy szomorú bohóc. Az utasításhoz híven nevetést mímeltem... fesse mindig nevetve a száját... de vigyorogva is bohócnak láttam magam. Már-már sírva fakadok, ha valaki meg nem érinti a vállamat. A megváltó, a megértő, a mindent tudó Szabina volt. Úgy mondta, belépésemkor integetett felém, de nem vettem őt észre. Sietve táskámba csúsztattam

ILLIK

NEM ILLIK

AZ AJÁNDÉKOZÁS ILLEMTANA

Az ajándék, — ha nem is mellékelik hozzá — magán viseli küldőjének névjegyét. Azonnal elárulja: igazán örömet akartak-e vele szerezni vagy csak egy udvariassági aktust lebonyolítani.

Semmiesetre se legyen olyan drága, hogy aki kapja, örökre lekötelezve érezze magát. És ne súrolja a megvesztegetés határát sem. Akitől tehát valamilyen ügyünk függ, akinél el akarunk érni valamit, akit meg akarunk győzni — ne puhítsuk ajándékkal. De utólag sem illik drága holmit adományozni annak, aki megvédte valahol igazunkat, becsülettel képviselte jogos érdekeinket, mert olyan helyzetbe hoznánk, mintha kizárólag a jutalom reményében fáradozott volna.

Kinek mit és hogyan?

A szülő olyan ajándékot adjon gyermekének születés- és névnapjára, ami örömet szerez: játékot, könyvet, sportfelszerelést. Aki gyermekét túl drága ajándékhoz szoktatja, egyszersmind leszoktatja az apró örömök megbecsüléséről is.

Ha a gyermek ajándékoz a szülőnek, a legtöbb esetben naivan mindkettőjüktől kér pénzt, hogy a házassági évfordulóra „meglepetést" vehessen. Apjától anyja megajándékozására és viszont. Ez így nem illik. Készítsen maga valami kedves apróságot vagy áldozza zsebpénzét szülei megajándékozására.

Ha felnőtt akarja megörvendeztetni idős szüleit, ne azzal induljon el vásárolni, hogy „mi kell már egy ilyen öregnek". Akkor is vegye meg édesanyjának a házicipőt, ha a mama azt mondja, jó neki még a régi is. Persze lehet, hogy egy szép kézitáskának még jobban örülne, de „minek az már ilyen idős asszonynak". Az ajándékkal az élet rövidségére figyelmeztetni már nem is illetlenség — gonoszság.

Házastársak között nagy divat a pénzajándék. Ennek okai:

a) a férj kényelmes, nem vállalja a felkutatás és a kiválasztás fáradalmait,

b) a feleség tapintatlan, mert minden ajándék-átvételkor köszönet helyett elkéri a számlát, azzal, hogy úgyis kicseréli a kapott holmit.

Pénzt nem illik ajándékozni. Viszont könnyedén és illedelmesen áthidalható ez a kérdés úgy, ha a feleség a férjével együtt választja ki a meglepetést az előirányzott összeg keretén belül.

Az udvarló szíve választottjának virágot, csokoládét, könyvet, kis porcelán vagy kerámia tárgyat ajándékozhat — ékszert, ruhadarabot semmiképp sem, hisz figyelmességet akar mutatni és nem szerelmet vásárolni.

A leány könyvvel, cigarettával, töltőtollal, öngyújtóval lepje meg udvarlóját.

Mielőtt ajándékot veszünk, meg kell ismernünk barátaink ízlését és vágyait. Sohase vásároljunk olyasmit, ami "mindenütt jól jön". Az ilyen készletekből lesznek aztán a vándorajándékok, melyek egész baráti kört bejárnak, majd végül visszakerülnek az eredeti ajándékozóhoz. Jóbarátunknak cigarettadoboz helyett cigarettát vagy italt, barátnőnknek púdert, kölnit, szépítőszert is vehetünk. Lehetőség szerint persze olyat, amit nem vettek volna meg amúgy is maguknak.

Virágot papír nélkül, minden más ajándékot viszont ízléses csomagolásban nyújtunk át. S ami még ennél is fontosabb: néhány kedves szó kíséretében.

Aki kapja, mutasson örömet akkor is, ha más ajándékot várt. Az ajándékozás az a művelet, amelynél elsősorban a szándékot kell figyelembe venni.

A TISZTASÁG – FÉL EGÉSZSÉG

A gyermek bőrét naponta alaposan meg kell tisztítanunk a rátapadó portól, piszoktól, verejtéktől, fagygyús bőrkorpától. Este, lefekvés előtt mosakodjon meg szappannal, vízzel, sőt néha puha kefével is. Hetente legalább egyszer (ha lehetséges többször is) meleg fürdőt vegyen, de a fürdő 10—20 percnél tovább ne tartson. Fürdő után a bőrt bolyhos frottírtörülközővel jól ledörzsöljük. Ha zuhany áll rendelkezésünkre, a meleg záporozás ne legyen öt percnél hosszabb, amit egész rövid ideig tartó langyos-hideg zuhany fejezzen be.

A körömágy körüli elszarusodott bőrhámot ne vágjuk le ollóval, hanem tompa eszközzel toljuk vissza. A kéz körmei az ujjhegyet ne haladják túl. A lábkörmöket hetente egyszer vágjuk le az ujjhegy magasságában, leghelyesebb lábfürdő után.

A csecsemő bőrbetegségeinek megelőzésében igen fontos szerepet tölt be nemcsak a bőr, de a fehérnemű és az ágynemű gondos tisztántartása is.

Ha a gyermek sokáig fekszik vizeletében, székletében, vagy fürösztés után felületesen szárítják stb., bőrgyulladás, kipállás keletkezhet a bőrön. A kipállás helyes gondozással megelőzhető. Napi fürdetéskor, testápoláskor figyelmesen nézzük meg mindazon részeket, ahol kipállások keletkezhetnek; így a fülek mögötti nyaki redőt, hónalj-, térdhajlati árkot, lágyéki, combhajlatot, nemiszerveket. Már a legkisebb pirosság esetén az orvos által rendelt hintőporral vagy kenőccsel egyenletesen kenjük be; a hintőporozott bőrredőket gézcsík közbehelyezésével válasszuk szét, úgy gyorsan kiszáradnak.

Súlyos betegségben szenvedő, lesoványodott gyermekeken hosszas fekvés esetén ún. felfekvések keletkeznek olyan helyeken, ahol a bőr közvetlenül a csont felett fekszik; így a tarkón, lapockán, könyökön, a keresztcsonti részen, sarkon. Ezért a hosszasan ágyban fekvő gyermek bőrére különösen vigyázzunk. Gyakori fürdetéssel tisztán tartjuk, lepedője sima, tiszta legyen. A kemény, csontos helyek alá légpárnát vagy vattából készült, gézzel bevont karikákat tegyünk.

A gyermekeken többször fellépő ekcémás és egyéb bőrbetegségek igen viszketősek. A felvakarás fertőzésekre és a folyamat további terjedésére vezet. A kikaparás megelőzésére a gyermek körmeit vágjuk rövidre és igyekezzünk mindig tisztán tartani. Nagyon viszkető folyamatok esetén a gyermek csuklójára gézzel körülfont vattakarperecet húzunk és azt szalagokkal az ágy oldalához kötjük. A kötésnek nem szabad a bőrt dörzsölnie vagy feltörnie.

Beszédzavarok

A szülők reményteljes várakozással tekintenek újszülött gyermekük első értelmi megnyilvánulásai elé. Legjobban talán azt várják, mikor kezd gyermekük beszélni.

A testileg-lelkileg egészséges gyermek általában az ötödik negyedév (15 hónap) elteltével kezd érthető, kezdetleges gyermekszavakat formálni. Ha a gyermek második életévé eltelte után sem kezd beszélni, a beszéd fiziológiai késéséről, ha a harmadik év után sem beszél, a beszéd kóros késéséről van szó.

A beszédzavarok leggyakoribb okozói a süketség, illetve nagyothallás. Ilyen esetben fontos a kórismeret mielőbbi megállapítása, a nagyothallás megkülönböztetése a süketségtől. Az előbbi esetben még lehet segíteni. Az elmebetegségekből eredő beszédzavarnál általában nincs sok remény a gyógyulásra. Az is beszédzavart válthat ki, ha a szülők nem foglalkoznak eleget a csecsemővel. Ha nem beszélnek, nem csevegnek vele, a gyermekben nem rögződhetnek a hangok, szótagok, szavak. A testileg gyengén fejlett gyermeknél is előfordulhat, hogy később kezd beszélni. Ilyenkor gyermekorvos beavatkozása szükséges, hogy a kicsi felerősödjön és így aztán gyorsan behozza a beszéd terén észlelt lemaradást.

A hangképzésben részvevő különböző szervek anatómiai rendellenességei is okozhatnak beszédzavart. A gyermek nem képes helyesen kiejteni bizonyos hangokat, szótagokat. A selypítés okai a nagyothallás, a központi idegrendszeri zavarok, a fog növésének visszamaradása, ajak- és szájpad-rendellenesség, stb.

Az orrhangú beszédnél, mint a neve is mutatja, a beszédet orrhangú, gyakran teljesen érthetetlen hangképzés jellemzi. Oka az orrüreg rezonanciájának megnagyobbodása, az orrüreg heveny és idült gyulladása stb.

A dadogásra legjellemzőbb a légző és mimikaizmok görcsös összehúzódása. Ebből következik aztán az egyes szótagok görcsös ismétlése, illetve húzása. Általában a 3—5. életév között kezdődik, balkezeseknél és fiúknál gyakoribb. (Fiúk-lányok aránya 3:1) Külső okai: kisgyermekkori nagy ijedtség, lelki sérülés.

A beszédzavarok gyógyítása mindig több orvosszakember: a fülész, gégész, fogorvos, sebész, ideg- vagy elmegyógyász feladata. A mai orvostudomány a legtöbb esetben eredményes gyógymódot alkalmaz, feltéve, ha idejében hozzák el a gyermeket. A csecsemő már néhány hetes korában nagyon fogékony, szellemileg hihetetlenül gyorsan fejlődik. Ekkor rögződik benne a hangképzéssel és beszéddel összefüggő reflexek és benyomások egész láncolata. A gyermek tisztántartása, az otthon melege és szeretete kedvező feltételeket teremt testi-lelki fejlődéséhez. Ha mégis beszédzavart észlelünk, azonnal orvoshoz kell fordulnunk, hogy azt időben megállapított és helyes kórismeret alapján eredményesen gyógyítani tudjuk.

Dr. GYURÁSZ ISTVÁN

EGÉSZSÉG SZÉPSÉG

Vízszintes: 1. Gyermekjáték (folytatva a függ. 20. és 18. szám alatt). **11. Gyermekjátékban szerepel.** 12. Ezópusztól származik. 13. Katona. 14. Nevelős ételízesítő. 15. Hortobágy eleje. **16. Ügyességi játék külföldön.** 17. Vajon jelen nap? 18. A revolver feltalálója? 19. Z. D. A. 20. Gyulladás. 21. Ilyen a legjobb szörpl (á—é) 22. ön. 23. Varjú kiáltja. 24. Betűkből áll. 25. A. N. 26. Virágot . . . 27. Dénes Anna. 29. R. C. E. 30. Szlovákia fővárosának része. 31. Azonos betűk. 32. Névelővel: kedves leánynév. 34. Dudolás hibásan. 35. B. H. Sz. 36. Angol pálinka és egy „e" betű utána. **37. Szórakoztató énekjáték** (kettős betű nélkül) folytatva a függ. 11. isz. alatt). 38. . . . adtak neki oda? 39. „Z" betű az elején és egy bútordarab. 40. M. L. G. 41. A zenében: erősen játszanil 42. Ő lusta (a negyedik kockába kettős betű). 44. . . . a bor.

Függőleges: 1. Vajon megnézed-e? 2. A menyasszonya (ékezethiba). 3. Római publicista, politikus, stb. (Ovidiusz, másik neve). 4. C. N. Z. 5. Kettős betű. 6. Vissza: záporban. 7. „Čo" — fonetikusan. 8. Svéd folyó. 9. Se itt, se ott . . . 10. Szlovákiai város — magyarul. **11. A vízsz. 37. folytatása** (egy j hiányzik, kettős betű nélkül). 14. AAB. 17. Távírás. **18. A vízsz. befejezése. 20. A vízsz. 1. folytatása.** 21. Szlovák kis város. 23. Gyümölcs. 24. Megnyugtató szó . . . 26. Jód kémiai vegyjele. 28. Aki nem átkoz. 31. Erre a 7 napra. 33. Templar (a harmadik kockába „Gy" betű kerül). 34. Maró oldat. 35. Tudok. 37. Kék-németül (u—e). 38. KOFS. 40. MHV. 41. Nem teljes ficam. 43. Ny. E. 44. K. E. **(BP)**

Beküldendők a megjelenéstől számított 10 napon belül a rejtvényszelvénnyel együtt a vízszintes 1, 11, 18, 37. és a függőleges 11, 18, 20. sz. sorok.

Előző rejtvényünk hibátlan megfejtése:

Lila orgonák és virágzó fák. Csillag. A május. Vadrózsák. Csókok. „Cseresznyézünk egy tálból!"

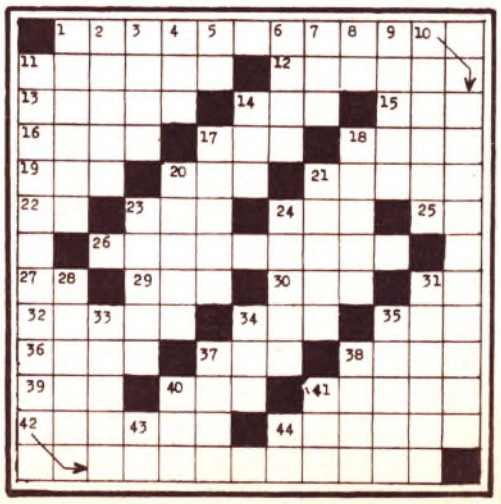

Könyvjutalmat nyertek:
Molnár Lászlóné, Lučenec, Vörös Mária, Sahy.

Csinosak VAGYUNK?

— Anyu, azt a szép ruhát add rám — halljuk hároméves kislányuktól és alig akad gyermek, akinek ne volna kedvenc ruhadarabja, melyben jól érzi magát, amelyet szívesen visel. A gyermekben megvan tehát a szépérzék, az ízlés alapja, melyet a szülő kötelessége tovább fejleszteni. Ennek első feltétele, hogy a gyermeket nem költségesen, de csinosan, tisztán, célszerűen és alkalomszerűen öltöztessük. Szükségtelen, hogy a gyermeknek sok alkalmi ruhája legyen, úgyis kinövi. Sokkal fontosabb, hogy kiskorától kezdve megtanulja azok kímélését, tisztántartását.

▲ Kati dirndlijének szövetruhás változata azért célszerű, mert a kis kötény könnyen mosható és megvédi a ruhát

▶ Zsuzsi szép szabású, egyszínű szövetruhájának érdekessége a zsebmegoldás

▲ A célszerű és mindig divatos kosztüm a gyermekdivatban is tért hódít. Ildikó korállpiros, kétsoros gombolású kosztümje fehér gallérját a kosztüm anyagából szabott pánt díszíti.

◀ A kötényruha a gyermekek kedvelt és jól kihasználható ruhadarabja. Régi szvetterrel, pulóverrel hordja Panni

▶ Marika hűvösebb napokon veszi fel a raglánszabású piros düftinkabátot, amely három nagy aranygombbal csukódik

Egy méter szövetből varrták Anikó bájos, masnidíszítéses ruhácskáját ▶

▲ Divatosat a praktikussal — gondolta a kis Évi mamája, amikor szövetmaradékból ezt a csinos, kockás vállrészű ruhát varrta kislányának

▶ Kantáros mellényrésszel készült a kisfiúnadrág. A kis Karcsi inggel pulóverekkel viseli

Kötött rakottszoknya

(2–3 és 6–7 éves kislányok részére)

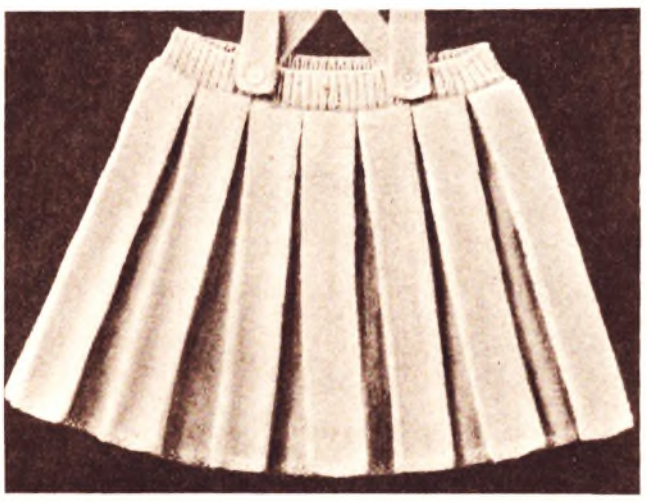

A zárójelben lévő számok a 6—7 évesekre vonatkoznak.

Elkészítéséhez 25 dkg (40 dkg) fonál, 2 ½-es kötőtű és 2 ½-es horgolótű szükséges.

Kötésminta: Rizskötés — 1 sima, 1 fordított váltakozva, a következő sorokban mindig a simára fordított, a fordítottra sima kerül. Jersey kötés — a munka színe sima, a visszája fordított szemekkel készül. Bordáskötés — 1 sima, 1 fordított váltakozva, a következő sorokban mindig a simára sima, a fordítottra fordított kerül.

Kötéspróba: 28 szem — 10 cm, 40 sor — 10 cm.

Eleje: 254 (290) szemre kezdjük és 4 sort a rizskötéssel kötünk. Ezután a következőképpen dolgozunk tovább: A munka színén: 7 sima, ★ 1 fordított, 5 sima, 1 szemet fordítottan leemelünk, 10 sima, 1 szemet fordítottan leemelünk, 5 sima, 1 fordított, 12 sima. A ★-tól ismételünk és a sort 12 sima helyett 7 simával fejezzük be. A visszáján a szemeket úgy kötjük le, amilyennek látszanak, tehát a simát simán, a fordítottat fordítottan. Az előző sor leemelt szemeit fordítottan kötjük le. 24 (34) cm kötésmagasságnál az összes szemeket lefogyasztjuk. Most a derék felé eső részen berakjuk a rakásokat, a leemelt szemek képezik a rakások külső, a fordított szemek a belső oldalát. A derékrész számára minden lerakásból 12 szemet felveszünk, ezenkívül az elején és végén felveszünk 1—1 szélső szemet. A szemeket a horgolótűről átvesszük a kötőtűre, 86 (98) szemünk lesz. Most bordáskötéssel folytatjuk a munkát, a 6—7 évesek részére az 1. sorban elosztva 6 szemet fogyasztunk. 3 cm után elfogyasztjuk a szemeket.

Háta: Úgy készül mint az eleje.

Kantár: 15 szemre kezdjük és bordáskötéssel dolgozunk. 2 cm kötés után egy gomblyukat készítünk: a középső 3 szemet lefogyasztjuk és a következő sorban ismét felvesszük. A kezdettől számított 40 (56) cm magasságnál még egy gomblyukat készítünk, majd 2 cm után befejezzük.

HETI ÉTREND

Hétfő — ebéd: zöldborsó leves, rakottburgonya, saláta, vacsora: túróspalacsinta,

Kedd — ebéd: gombaleves, tüzdelt jérce, rizs, kompót, vacsora: kukorica kása,

Szerda — ebéd: zöldségleves, daragombóc gyümölcsízzel, vacsora: bundás kel,

Csütörtök — ebéd: tejleves sóskafőzelék, sült sertésborda, vacsora: körözött, újhagyma, retek,

Péntek — ebéd: tüdővagdalék leves, tojásos galuska, zöldsaláta, vacsora: vegyes felvágott, vaj, aludttej,

Szombat — ebéd: lebbencsleves, salátafőzelék burgonyával és tükörtojással, vacsora: pirított máj,

Vasárnap — ebéd: húsgombóc leves, szűzsült krémmártással, makaróni, kávéparfait, vacsora: sonka, töltött tojás, cseresznye.

DOLGOZÓ NŐ
Megjelenik kéthetenként
Kiadja
A Csehszlovák Nők Szlovákiai Bizottsága, Bratislava, Októbrové nám. 12.
Felelős
Szarkáné Lévay Erzsébet, főszerkesztő
Grafikai szerkesztő
Schreiber Katarína
Szerkesztőség
Bratislava, Októbrové nám. 12.
Telefon: 344-21, 374-21.
Nyomja
Východoslovenské tlačiarne, národný podnik, Košice.
Előfizetési díj
Egész évre 18,20 Kčs.
Egyes szám ára 70 fillér.
Terjeszti
a Posta Hírlapszolgálata.
Megrendelhető minden postahivatalnál és kézbesítőnél. A külföldi megrendeléseket a posta sajtókiviteli szolgálata: PNS, Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. 48/VII — intézi el.
Z-11*51384

RECEPTEK

Tejleves. *Hozzávalók: Másfél liter tej, 4 deka liszt, 5 deka cukor, 1 deka só, 1 tojás, 8 deka lisztből készült finom metélt, fél citrom reszelt héja, 2 deka vaj. A tejet felforraljuk, majd hozzáadjuk a szárazon világosra pirított lisztet és ismét felforraljuk. Ekkor belefőzzük a finommetéltet. Sóval, cukorral és reszelt citromhéjjal ízesítjük. Mikor félreállítottuk, akkor tesszük a tetejére a vajat.*

Tűzdelt jérce. *Hozzávalók: 1 kilós fiatal jérce, kis csomó zöldpetrezselyem, 6 deka zsír, majoránna, só, 4 deka füstölt szalonna. Ugyanúgy készítjük, mint a sült jércét, azzal a különbséggel, hogy sütés előtt a jércét vékony, egyenletes csíkokra vágott füstölt szalonnával tűzdeljük meg. Különösen a mellehúsát tűzdeljük meg jó sűrűn.*

Bundás kel. *Hozzávalók: 60 deka szép kelkáposzta, 2 tojás, 1 deci tej, 8 deka liszt, néhány szem köménymag, zsír vagy olaj a hizításhoz. A kelkáposztát megtisztítjuk, megmossuk, negyedekbe vágjuk és köménymagos vízben megfőzzük. Ha megfőtt, szitán jól lecsurgatjuk és kinyomkodjuk a vizet belőle, majd masszát készítünk: a két tojás sárgáját kevés sóval, 6 deka liszttel, 1 deci tejjel és egy evőkanálnyi olajjal simára keverjük. Hozzáadjuk a 2 tojásfehérjéből vert kemény habot. A laposra formált keldarabokat a masszába mártjuk és bőséges, forró zsírban vagy olajban szép pirosra sütjük. Vajas burgonyával és tartármártással tálaljuk.*

Daragombóc. *Hozzávalók: 20 deka dara, 5 deka vaj, 5 deka cukor, 6 deci tej, 2 tojás, 1 zsemlye, só. A darát a forrásban levő tejben a vajjal, a cukorral, egy kevés sóval óvatos keverés mellett megfőzzük, majd langyosra hűtjük. Ezután hozzákeverjük a héja nélküli, apró kockára vágott zsemlyét, a 2 tojássárgáját és a két fehérjéből készült kemény habot. A masszát negyed óráig pihentetjük, majd apró gombócokat formálunk belőle és forrásban levő, enyhén sós vízben kifőzzük. Gyümölcsízzel tálaljuk.*

Tüdővagdalék leves. *Hozzávalók: 30 deka tüdő, 1 evőkanálnyi reszelt vöröshagyma, 1 gerezd fokhagyma, egy kevés pirospaprika, 3 deka zsír, 3 deka liszt, 1 babérlevél, só. A megmosott tüdőt másfél liter vízben sóval, vöröshagymával, babérlevéllel puhára főzzük, majd a tüdőt húsdarálón átőröljük. A zsírból és lisztből sötétebb rántást készítünk, finomra vágott hagymát és fokhagymát pirítunk bele, majd mielőtt felengedjük a tüdő levével, hozzákeverjük a finomra vágott zöldpetrezselymet és pirospaprikát. Beletesszük a vagdalékot és jól felforraljuk. Vékony metéltre vágott pirított zsemlyével tálaljuk.*

Szűzsült krémmártással. *Hozzávalók: Személyenként 16—18 dekás szűzpecsenyehús, 6—8 deka zsír, 1 citrom, csipetnyi só, 1 babérlevél, 15—20 deka vegyes zöldség, 2 deci tejföl, kávéskanálnyi mustár, 3 deka liszt. Egy tepsibe apróra vágott zöldséget, vékony karikára vágott vöröshagymát, citromot teszünk. Erre rakjuk a megsózott húsokat, majd forró zsírban, meleg sütőben világospirosra sütjük. A lével állandóan öntözgetjük a szeleteket, míg puhára sülnek. Ha a hús megpuhult, levesszük a zöldségről, levét egy-két deci vízzel feleresztjük, felforraljuk. Ezután a két deci tejfölt elkeverjük a 3 deka lisztel, hozzáöntjük a hús levéhez, jól felforraljuk, mustárral és cukorral ízesítjük és a felszeletelt szűzpecsenyékre szűrve, csőtésztával vagy rizzsel tálaljuk.*

Kávéparfait. *Hozzávalók: 3 deci erős feketekávé, 1 egész tojás, 2 tojássárgája, 18 deka porcukor, kis vanília, 4 deci tejszínhab. A kávét, a tojásokat, a cukrot és vaníliát egy habüstben összekeverjük, majd tűzre tesszük és felfőzzük. A főzés alatt habverővel állandóan keverjük. Ha kihűlt, összekeverjük a keményre vert tejszínhabbal, majd formába öntjük és fagyasztjuk.*

Külföldi konyha

Románia

Húsgombóc leves. Hozzávalók: 1 velőscsont, ¼ kg marhahús, 2 sárgarépa, 2 petrezselyemgyökér, 2 hagyma, 2—3 paradicsom, 2 tojás, 1 nagykanál rizs, 1 nagykanál finom morzsa, só, bors, 1 ½ dl tejföl, víz. A csontot a vízben fölforraljuk, bezöldségeljük, megsózzuk, majd ha a zöldség megpuhult, a levet leszűrjük és a zöldséget apró kockára vágjuk, visszatesszük a levesbe és hozzáadjuk a negyedekre vágott paradicsomot. Ismét fölforraljuk. Közben elkészítjük a húslabdákat. A húst megdaráljuk, hozzáadjuk a rizst, 1 tojást, a morzsát, sót és borsot. Jól összedolgozzuk. Nedves kézzel diónagyságú gombócokat formálunk, beledobjuk a levesbe és lassú forrás mellett megfőzzük. Tálalás előtt tojást habarunk a levesbe és mindenkinek a tányérjába egy kanál tejfölt és egy csipetnyi zöldpetrezselymet teszünk.

Sült kolbász. Hozzávalók: ½ kg legjobb minőségű marhahús, 1 gerezd fokhagyma, 1 kiskanál só, vegyes fűszer, olaj, 3 kanál meleg víz. A húst kétszer átdaráljuk. A vízben összekeverjük a fűszert, sót, az összezúzott fokhagymát. Az egészet hozzáadjuk a húshoz és jól összedolgozzuk. Nedves kézzel vékony kolbászkákat formálunk (kb. 6 cm hosszúságúra). Megkenjük olajjal és kisütjük. Melegen tálaljuk.

Ecetes kacsapörkölt. 1 kacsa, 2 kanál olaj v. kacsazsír, 2—3 közepes nagyságú hagyma, 2 kanál paradicsompüré, ½ kanál liszt, 2 gerezd fokhagyma, néhány szem egészbors, 1 babérlevél, 4 kanál ecet, só, 1 ½ dl víz vagy csontlé. A kacsát földaraboljuk és forró olajban vagy zsírban megbarnítjuk. A hagymát vékony szeletekre vágjuk, megpirítjuk és megszórjuk liszttel és fölengedjük a vízzel vagy csontlével. Hozzáadjuk a paradicsompürét, a zúzott fokhagymát, babérlevelet, a borsot és a sót. Jól összekeverjük, majd az egész mártást ráöntjük a húsra, letakarjuk és lassú tűznél puhára főzzük. Közben gyakran megkeverjük és ha kell, még időnként egy kevés vizet öntünk hozzá. Amikor már majdnem kész, hozzáadjuk az ecetet és még 10—15 percig főzzük. Készíthetjük csirkéből vagy libából is.

Kukorica kása (Mamaliga). Jellegzetes erdélyi étel. Hozzávalók: 12 dkg kukoricaliszt, ½ l víz, só, tejföl vagy reszelt sajt. A vizet megsózzuk és felforraljuk. Belefőzzük a kukoricalisztet, mintha darakását főznénk. Amikor megsűrűsödött, levesszük a tűzről és forrón tálaljuk tejföllel vagy reszelt sajttal. De készíthetjük úgy is, hogy a kész kását kivajazott tepsibe öntjük, megszórjuk morzsával és reszelt sajttal és ropogósra sütjük. Ezt is forrón tálaljuk.

Harmadik elkészítési módja: a kész kását kihűtjük, fölszeleteljük, fölvert tojásban megmártjuk, majd reszelt sajtban meghempergetjük és forró olajban kisütjük.

Az édesanyáknak sok bosszúságot okoz, ha kisgyermekük ruhájára étel csöpög, különösen, ha a folt helye a mosás után is meglátszik. Ennek elejét vehetjük, ha a kicsi nyakába etetésnél előkét kötünk, melyet maradék vászonból is készíthetünk. Ha színtartó fonállal varrjuk ki, mosásnál kifőzhetjük és így a vászon szép fehér marad.

MIT-mivel tisztítsunk

Az odaégett ételt könnyen letisztíthatjuk az edényről, ha a vízbe egy kevés BLANKOLIN-t szórunk és egy óráig ázni hagyjuk. A leégés így könnyen leválik és az edényen nyoma sem marad. Blakolinnal tisztíthatjuk meg a tűzhelyet is a főzés közben lerakódott piszoktól.

Időt és fáradságot takarítunk meg, ha az ablakrámát és üveget SAPON oldattal mossuk meg. Meleg vízbe öntünk egy kevés Saponat, ezzel mossuk le, utána tiszta vízbe mártott ronggyal töröljük át. Hasonlóképpen tisztítjuk meg a piszoktól az ablaküveget is, majd utána OKENA vagy VIDOL üvegfényesítővel enyhén áttöröljük és szarvasbőrrel fényesítjük. A vegyi készítmények segítségével a munka gyorsabban halad és az üveg szép fényes lesz. Az ablakrámákat időnként kenjük át bútorfényesítővel, hogy a festék minél tartósabb legyen. Az ablakrámára lerakódott por, piszok így puha ronggyal is könnyen eltávolítható.

A fémkilincsek és tárgyak tisztítására a legalkalmasabb a SIDOL vagy a fémtisztító vatta. A krómozott ablak vagy ajtókilincseket, gyerekkocsik krómozott alkatrészeit SILICHROM-mal fényesítjük ki.

... Fogadom

Siető léptű, kipirult arcú kisdiákok fordultak be egymás után a bratislavai Klement Gottwald pionírház szélesre tárt kapuján. Nem egyedül jöttek. Az egyik édesanyja kezét szorongatta, a másik édesapját és nagymamát is elhozta magával, hogy ők is részesei legyenek életük nagy eseményének, amikor a bratislavai Magyar Nyelvű Kilencéves Alapiskola Steiner Gábor nevét viselő pionírcsapata felavatja tagjai sorába.

Az ünnepélyt az iskola hetven tagú énekkara nyitotta meg Bárdos Lajos: Májusi kánon-jával.

A lágyan szárnyaló gyermekhangokat a harsonák erőteljes zengése váltotta fel és az emelvényre harmincöt kis fehér inges, első osztályos sorakozott fel. A hatalmas ablakok piros bársonyfüggönyei között belopódzó napsugár megvillant az ódon falak aranyos cirádáin, a pompás, százkarú csillárokon és azok olyan derüsen csillogtak, mintha versengeni akarnának a kis emberpalánták szemének belső izgalomtól hevített fényével.

— A csapattanács elnökének jelentem, az első osztály az ünnepélyes szikraavatásra készen áll — töri meg a néhány másodpercig tartó csendet a szikravezető hangja és utána a pionírzászlón csüngő tekintettel teszi le harmincöt kis első osztályos fiú és leány az ünnepélyes fogadalmat.

Meghatottan állnak az emelvényen, míg feltűzik fehér ingükre a szikrajelvényt. Érzik, ma valami különös, nagy dolog történt itt velük, hiszen életükben először mondták ki ünnepélyesen a szót, amely kötelez... Fogadom. Érzik, hogy a mai nappal társaikkal kötött barátságuk is mindjobban elmélyül, fogadalmukkal felelősséget vállaltak osztályuk jó előmeneteléért és magaviseletéért is. És ha adott szavukat megtartják, két év múlva újra itt állnak majd fogadalomtételre, mint azok a pionírjelöltek, akiknek most átadják helyüket az ünnepi emelvényen.

Néhány másodperc alatt lezajlik a helycsere és a kis szikrák helyén negyvenhárom harmadikos fiú és leány áll a dobogón, hogy felkössék fehér ingükre a pionírnyakkendőt, jelképét annak a vörös zászlónak, melyet a hős forradalmárok vére festett pirosra.

— Én, a Csehszlovák szocialista köztársaság ifjú pionírja, társaim előtt ünnepélyesen fogadom, hogy úgy fogok tanulni és viselkedni, hogy szeretett hazám hasznos polgárává válhassak — hangzik egyszerre, mintha egy száj mondaná, csak a hang erőteljessége bizonyítja, hogy negyvenhárom torokból tör elő.

Az ő fogadalmuk már nemcsak az osztályon és az iskolán belül kötelez. Hasznos tagjai akarnak lenni annak az emberi társadalomnak, amely minden fiatalnak lehetőséget nyújt képességei kibontakozására. A vörös nyakkendővel indulnak el életútjukon, hogy szebbé, gazdagabbá varázsolják az életet, a világűr úttörőit követve meghódítsák a csillagokat és valóra váltsák az emberiség régi álmát: a boldog, békés életet.

Újra megszólalnak a harsonák, hogy a nagy esemény ünnepélyes részének végét jelezzék. A szikrácskák és a pionírok átvonulnak a másik terembe, ahol — mint már ilyenkor szokás — terített asztal várja őket. A nagy izgalomban megéheztek, no meg a torkuk is kiszáradt, jólesik az édesanyák gondoskodása. Vidáman falatoznak, megvitatják a történteket, kortyolgatják az üdítő málnaszörpöt.

A pionírkert öreg gesztenyefái bekandikálnak a nyitott ablakon. Ágaik megzizzennek, nagyokat bólogatnak a langyos tavaszi szélben, mintha azt suttognák: — szép volt ez a mai délután, nagyon szép... méltó ünnepe a felszabadulás 20. évfordulójának.

JANDANÉ H. MAGDA

Én is szikra lettem...

▼ **Az első tagsági igazolvány**

Megszólal a harsona — kezdődik az avatás

„Örvendjetek, hazát talált a nép...“ — csendül a dal hetven énekes ajkán

„Ismersz engem“ ... szavalja Walkó Borika, ifjú pionír

Jó étvágyat!

F. Spáčil felvételei